

Rekenkameronderzoek Subsidiebeleid Montfoort

Januari 2025

Inhoud

Kernboodschap	3
Conclusies en aanbevelingen	3
1. Inleiding.....	7
1.1 Achtergrond	7
1.2 Onderzoeksvragen	7
1.3 Afbakening	8
1.4 Onderzoeksmethodiek	8
1.5 Leeswijzer	8
2. Bevindingen.....	9
2.1 Historie subsidiebeleid	9
2.2 College: Uitvoering en verantwoording	12
2.3 Raad: Kaderstelling en controle	20
Bijlage 1. Geraadpleegde personen.....	24
Bijlage 2. Factsheet SWOM.....	25
Bijlage 3. Factsheet Ondernemersfonds Montfoort.....	31
Bijlage 4. Factsheet Duurzaam Montfoort.....	35
Bijlage 5. Wettelijk kader evaluatie subsidiebeleid	37
Bijlage 6. Overzicht subsidies 2024.....	38
Bijlage 7. Bestuurlijke reactie	39

Kernboodschap

De Rekenkamer Montfoort heeft onderzoek gedaan naar de wijze waarop de gemeente omgaat met het beleidsinstrument subsidieverstrekking. Het onderzoek maakt zichtbaar dat het subsidiebeleid van de gemeente toe is aan vernieuwing. Deze actualisatie van beleid en verordening zou moeten bijdragen aan de door de rekenkamer geconstateerde tekortkomingen. Zo ontbreekt het aan een aantoonbaar zorgvuldige afweging wanneer sprake is van inkoop dan wel (incidentele of structurele) subsidieverstrekking. Ook ontbreekt het (grotendeels) aan een duidelijke koppeling van subsidies aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Daarmee blijft de effectiviteit van de verstrekte subsidies onduidelijk. Gesubsidieerde organisaties zien verbetermogelijkheden in de doorlooptijd van een subsidieaanvraag en de wijze waarop hierover door de gemeente wordt gecommuniceerd.

De Rekenkamer doet 12 aanbevelingen om deze tekortkomingen te verbeteren, de doeltreffendheid van het beleidsinstrument subsidieverstrekking te vergroten en de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken.

Conclusies en aanbevelingen

Deelconclusie 1. Subsidiebeleid verouderd; afweging inkoop en subsidie ontbreekt.

Het subsidiebeleid dateert uit 2013 en de subsidieverordening uit 2016. Het werken met een niet geactualiseerd beleid verhoogt het risico op onrechtmatige besluiten. Dit zit deels in het feit dat het beleid en de verordening onvoldoende kaders bieden voor een zorgvuldige afweging tussen inkoop, incidentele subsidie en structurele subsidie.

Een inkooprelatie heeft in de regel een meer zakelijk karakter. Tegen het einde van het contract is er een natuurlijk heroverwegingsmoment. De gemeente kan het contract verlengen of op basis van een aanbesteding een nieuw contract aangaan met de oude of met een nieuwe aanbieder. Een structurele subsidierelatie heeft daarentegen vaak het karakter van een lange termijn partnerschap. Het continue karakter is passend voor veel van de gesubsidieerde activiteiten, waar continuïteit ook een rol speelt in opbouw van netwerken en vertrouwen. Dit kent echter als keerzijde dat er geen natuurlijk heroverwegingsmoment in de relatie zit. Het risico is dat veel van de subsidies als vanzelfsprekendheid worden gezien. Dit beeld van een zekere 'vanzelfsprekendheid' wordt door betrokkenen binnen de gemeente herkend. Ook kan de gemeente niet aantonen dat de afweging tussen incidentele en structurele subsidies bewust en zorgvuldig wordt gemaakt.

Aanbevelingen aan de raad en het college:

1. Herijk het subsidiebeleid en de subsidieverordening.

Overweeg met de verordening aan te sluiten bij het geactualiseerde model Algemene Subsidieverordening van de VNG uit 2019.

2. Bied in het nieuw op te stellen beleid inzicht in de uitgangspunten van een incidentele subsidie, een structurele subsidie of inkoop voor door de gemeente gewenste activiteiten.

In art. 4.21 van de Awb wordt duidelijk omschreven wat onder subsidie wordt verstaan. In de modelverordening van de VNG wordt ook naar deze definitie verwezen.

3. Verken de mogelijkheid van een concreet afwegingskader voor de operationele keuze tussen inkoop en subsidie.

Deelconclusie 2. De koppeling tussen subsidies en gemeentelijke beleidsdoelstellingen ontbreekt grotendeels.

Dit komt deels doordat het subsidiebeleid verouderd is en daarom niet de volle breedte van de huidige subsidiepartners afdekt. De nadruk van het subsidiebeleid ligt op het sociaal domein, terwijl de feitelijke subsidierelaties ook thema's als economie en duurzaamheid omvatten. Voor de toekenning en verantwoording betekent dit dat de gemeente de aanvraag voor subsidies controleert op conformiteit met het inhoudelijk beleid. Op sommige beleidsonderdelen is er echter geen inhoudelijk beleid om op aan te sluiten. In de praktijk wordt dan de aansluiting gezocht bij de (maatschappelijke) doelstellingen van de subsidiepartners zelf, die vaak in samenspraak met de gemeente zijn opgesteld en dus veelal aansluiten op gemeentelijke of bestuurlijke visies. Zoals bij deelconclusie 1 is vastgesteld koerst de gemeente hiermee sterk op de vanzelfsprekendheid dat een subsidie een bijdrage levert aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen. De gemeente wijst er daarbij op dat vanwege de complexiteit van de activiteiten het niet altijd zinvol is om doelen te formuleren die voldoen aan de criteria Specifiek, Meetbaar, Aanvaardbaar en Tijdsgebonden (SMART). De Rekenkamer wijst op het belang van het zo *SMART mogelijk* formuleren van doelen. Dit is in de ogen van de Rekenkamer een voorwaarde om te komen tot een goed inzicht in de effectiviteit van subsidies, zoals besproken in deelconclusie 3. Tevens maakt het formuleren van inhoudelijke doelen het voor de gemeenteraad makkelijker te komen tot het invullen van de kaderstellende rol.

Aanbevelingen aan het college en aan de raad:

4. Heb bij de herijking van beleid aandacht voor het zo SMART mogelijk vaststellen van doelen, zodat alle subsidierelaties hier hun activiteiten op kunnen richten.

De Rekenkamer constateert in dit verband dat er (nog) geen meetbare beleidsdoelen zijn voor beleidsterreinen zoals duurzaamheid en economie. Mogelijk zijn de beleidsdoelen voor het sociaal domein verouderd. Geactualiseerde doelen maken het mogelijk voor de subsidiepartners hiernaar te verwijzen in de aanvraag, waardoor deze beter beoordeeld kunnen worden.

Aanbeveling aan de raad:

5. Geef nadrukkelijker inhoudelijke sturing aan de inzet van het subsidie-instrument door de effectiviteit ervan in de raad te bespreken.

Deelconclusie 3. Het is niet inzichtelijk welk effect gesubsidieerde activiteiten sorteren.

De geconstateerde vanzelfsprekendheid maakt dat er niet altijd evenveel aandacht is voor een (gestructureerde) verantwoording van de subsidie. De accounthouders van de gemeente geven grotendeels zelf invulling aan deze controle.

Voor de meeste activiteiten wordt de effectiviteit niet vastgesteld, maar ligt de nadruk op het in kaart brengen van de prestaties, dat wil zeggen het antwoord op de vraag of de activiteiten ook werkelijk zijn uitgevoerd. De gemeente gaat uit van de aanname dat de activiteit bijdraagt aan het gewenste maatschappelijke effect.

Effectmetingen zijn vaak complex en kostbaar in verhouding tot het gesubsidieerde bedrag. Soms zijn de beoogde positieve maatschappelijke effecten maar ten dele te relateren aan de prestaties van één gesubsidieerde organisatie en/of activiteit. Dit neemt niet weg dat het voor grotere subsidies goed is een zo goed mogelijke beleidstheoretische onderbouwing te hebben voor de relatie tussen de gesubsidieerde activiteit, de daaruit volgende prestatie en het beoogde

maatschappelijke effect. Voor de grotere subsidies, zoals de Stichting Welzijnsondersteuning Montfoort – Linschoten (SWOM), is het passend om als gemeente meer zicht te krijgen op de effectiviteit van subsidies. De Rekenkamer merkt daarbij op dat de gemeente het afgelopen jaar aantoonbaar een proces in gang heeft gezet om meer grip te krijgen op de effectiviteit van de SWOM-subsidie.

Aanbevelingen aan het college en aan de raad:

- 6. Zorg voor een zo goed mogelijke beleidstheoretische onderbouwing van de relatie tussen de gesubsidieerde activiteit, de daaruit volgende prestatie en het beoogde maatschappelijke effect.**
- 7. Gebruik – waar mogelijk – beschikbare gegevens om de effectiviteit aan te tonen, zoals cliëntervaringsonderzoeken.**

Deelconclusie 4. Takenpakket accounthouder onduidelijk voor subsidiënt én accounthouder.

De accounthouders van de subsidierelaties hebben geen richtlijnen voor de invulling van deze taken. Zij vullen de taken naar eigen inzicht in, en hebben hierbij naar eigen inschatting contact met collega's die zich bezighouden met overstijgend subsidiebeleid en/of financiën. Wanneer eisen aan de subsidieprocessen intensiveren (zie deelconclusies 2 en 3) neemt de noodzaak voor kaders en meer structurele afstemming en ondersteuning toe (denk bijvoorbeeld aan het doorgronden van de jaarrekening). Overigens is ook voor de subsidiepartners soms onduidelijk waar zij moeten zijn met hun vragen en wat zij precies kunnen verwachten van de accounthouder, bijvoorbeeld in het kader van proactief informeren bij relevante ontwikkelingen. Dit speelt vooral bij kleinere subsidies, omdat bij grotere subsidierelaties er vaak al intensief contact is.

Aanbevelingen aan het college:

- 8. Zorg voor duidelijke richtlijnen in de beoogde werkwijze voor de accounthouders.**
Maak daarbij ook duidelijk wat de verantwoordelijkheid is van de accounthouder en waarvoor zij hulp kunnen inroepen van andere onderdelen in de organisatie. Overweeg periodiek een bijeenkomst voor alle accounthouders om meer uniformiteit in de processen te krijgen.

Deelconclusie 5. Gesubsidieerde organisaties zijn tevreden, maar zien verbetermogelijkheden.

Over het algemeen zijn de onderzochte organisaties tevreden over de processen en contacten met de gemeente. Mogelijk hangen de intensieve (en informele) contacten ook samen met dat formele subsidiestructuren (zie deelconclusie 2 en 3) = minder sterk ingeregeld zijn.

Uit deelconclusie 4 bleek dat de communicatie op onderdelen kan worden verbeterd. Dat zit niet alleen in het verduidelijken wat van een accounthouder verwacht kan worden, maar bijvoorbeeld ook in duidelijkheid over de processen op de website, waar ten tijden van het onderzoek nog altijd onjuist geformuleerd staat dat subsidies van boven de €7.500 al een accountsverklaring moeten verstrekken en dat de termijn voor aanlevering van de subsidieaanvraag 12 april is – niet 1 april. Als belangrijkste verbeterpunt geven de gesubsidieerde organisaties echter de lange doorlooptijden van de subsidieprocessen, waarbij ook de begeleidende communicatie een terugkerend aandachtspunt is. Met de komst van een medewerker die zich met het overkoepelend subsidiebeleid bezig zal houden is er wellicht al een stap gezet naar meer grip op de processen en doorlooptijden.

Aanbeveling aan het college:

- 9. Verbeter de communicatie over de eisen die aan gesubsidieerde organisaties worden gesteld.**
- 10. Versnel de doorlooptijden van de afhandeling van subsidieaanvragen.**

Deelconclusie 6. Raad kan controlerende taken uitvoeren, maar periodieke evaluatie gewenst.

De Rekenkamer stelt vast dat het college invulling geeft aan de actieve informatieplicht: het subsidieoverzicht biedt raadsleden overzicht van de verleende subsidies en afwijkingen ten opzichte van het vorige jaar. Dit helpt de raad om invulling te geven aan zijn controlerende rol. Met de komst van een medewerker die zich overkoepelend met subsidies bezighoudt, kunnen enkele aandachtspunten in deze overzichten worden verbeterd. Zo zijn er soms nog discrepanties tussen de verschillende jaargangen en staan er subsidierelaties op het overzicht terwijl er geen subsidie is aangevraagd. Een inhoudelijke controle door de raad op het bereiken van de maatschappelijke doelen op dit moment is op dit moment nog beperkt, mede door de aandachtspunten uit deelconclusie 3. Het uitvoeren en verstrekken van een periodieke evaluatie van het subsidiebeleid (zoals wettelijk vereist) zou een bijdrage leveren aan het versterken van de controlerende taak van de gemeenteraad.

Aanbeveling aan het college:

- 11. Evalueer het subsidiebeleid periodiek en verifieer daarbij het nut en de noodzaak van subsidies.**

Aanbeveling aan de raad:

- 12. Geef scherper invulling aan de inhoudelijk controlerende rol.**

Benut de geëigende momenten in de P&C-cyclus om onduidelijkheden in de gegevens aan te kaarten en te toetsen of subsidies voldoende aansluiten bij beleidsdoelstellingen.

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De rekenkamer Montfoort (RKM) is in 2024 officieel gestart en heeft via een inventarisatieronde naar mogelijke onderzoeksonderwerpen suggesties opgehaald voor onderzoeksonderwerpen. Meerdere raadsfracties hebben subsidies in het algemeen of een specifieke subsidie aangedragen als mogelijk onderzoeksonderwerp voor de RKM.

De RKM heeft besloten tot een onderzoek naar het subsidiebeleid van de gemeente Montfoort, waarbij ze specifiek kijkt naar de doeltreffendheid van subsidies en de mogelijkheid tot sturing door de raad.

1.2 Onderzoeksvragen

De rekenkamer heeft de volgende hoofdvraag geformuleerd. Deze hoofdvraag is uitgewerkt in een aantal onderzoeksvragen.

Hoofdvraag:

In hoeverre draagt het subsidiebeleid van de gemeente Montfoort bij aan het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelstellingen en welke mogelijkheden zijn er om de (financiële) sturing en controle te verbeteren?

Deze vraag zal worden beantwoord aan de hand van de volgende onderzoeksvragen:

1. Hoe heeft de gemeente de uitvoering van het subsidiebeleid vormgegeven?
 - a. Op welke wijze leggen gesubsidieerde organisaties in de praktijk verantwoording af over hun huidige en verwachte (financiële) resultaten?
 - b. Wat doet het college met deze verantwoording?
 - c. Hoe wordt deze verantwoording door de gesubsidieerde organisaties ervaren?
2. Wat is de rol van de raad en hoe geeft de raad invulling aan deze rol?
 - a. Hoe informeert het college de raad over eventuele aandachtspunten bij gesubsidieerde organisaties?
 - b. In hoeverre heeft de raad mogelijkheden om tijdig bij te sturen?
 - c. Op welke wijze geeft de raad invulling aan de controlerende rol ten aanzien van gesubsidieerde organisaties?

Om de deelvragen te beantwoorden maakt de RKM gebruik van een normenkader, opgebouwd op basis van normenkaders in vergelijkbaar onderzoek naar subsidiebeleid. Boven de paragrafen worden de gebruikte normen getoond. Aan het slot keren deze normen terug en worden ze van een score voorzien.

1.3 Afbakening

Het onderzoek richt zich primair op de subsidieverlening¹ in de periode vanaf 2022 tot aan nu, al zal in paragraaf 2.1 kort een beeld van de historie van het subsidiebeleid worden geschetst om context te kunnen bieden. Daarnaast kijkt het onderzoek naar de sturing en controle op het beleid vanuit de raad en hoe deze eventueel verbeterd kan worden. In het onderzoek wordt ook gekeken naar de conclusies en aanbevelingen uit de vorige onderzoeken voor zover deze relevant zijn voor de doelstellingen van dit onderzoek. De focus ligt op doeltreffendheid. De doelmatigheid en rechtmatigheid van het subsidieproces is in dit onderzoek buiten beschouwing gebleven.

1.4 Onderzoeksmethodiek

Voor dit onderzoek zijn drie door de gemeente Montfoort gesubsidieerde organisaties bestudeerd, te weten:

- SWOM² (€1,4 mln. in 2024)
- Ondernemersfonds Montfoort/Linschoten (€180.000 in 2024)
- Stichting Duurzaam Montfoort (€12.400 in 2024)

De casusselectie is gestoeld op de omvang van de subsidie, waarbij gekozen is voor een grens van tenminste €7,500.³ Daarnaast heeft de RKM rekening gehouden met de belangstelling van (en relevantie voor) de raad, en een thematische spreiding. Aan de hand van gesprekken met de betreffende organisaties en het bestuderen van de relevante documentatie omtrent de subsidieverlening, is het subsidieproces van de gemeente in kaart gebracht en getoetst aan de hand van de onderzoeksvragen. Naast een uitgebreid bronnenonderzoek en gesprekken met gesubsidieerde organisaties, is ook gesproken met meerdere ambtenaren van de gemeente Montfoort. Een overzicht van alle gevoerde gesprekken is te vinden in bijlage 1.

1.5 Leeswijzer

De nota van bevindingen biedt in paragraaf 2.1 eerst een korte samenvatting van de historie en relevante ontwikkelingen in het subsidiebeleid van voor de onderzoeksperiode. De onderzoeksvragen naar de vormgeving van het subsidiebeleid (2.2) en de rol van de raad (2.3) komen daarna aan bod. Elke paragraaf somt de RKM de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek op. Paragraaf 2.2 en 2.3 behandelen hiermee ook de beantwoording van de betreffende onderzoeksvraag, aan de hand van een score op de gestelde normen, inclusief een korte onderbouwing van de score. Deze paragrafen starten daarom ook met de normen op basis waarvan de RKM toetst.

¹ Het gaat daarbij om de grotere subsidieregelingen binnen de beleidsvelden zorg en welzijn, onderwijs en sport. Indirecte subsidies, bijvoorbeeld bij de verhuur van sportvelden of ontmoetingsruimten, vallen niet onder de scope van het onderzoek. Ook subsidieverwerving door de gemeente (bijvoorbeeld bij de EU) is geen onderdeel van dit onderzoek.

² Niet zijnde de subsidiestroom 'Bibliotheek – SWOM' en incidentele subsidies aan de SWOM

³ Subsidies tot dit bedrag worden direct vastgesteld, waarmee er een ander verantwoordingsproces plaatsvindt. De subsidieaanvrager hoeft later niet uit te leggen hoe dit bedrag is gebruikt. Wel kan er een steekproefsgewijze controle plaatsvinden.

2. Bevindingen

2.1 Historie subsidiebeleid

Deze paragraaf beschrijft kort de historie van het subsidiebeleid in Montfoort. Het zoomt in op de ontwikkelingen van de afgelopen jaren. De Rekenkamer beschrijft hiermee de context voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag: *Hoe heeft de gemeente de uitvoering van het subsidiebeleid vormgegeven?* Belangrijke mijlpalen in deze geschiedenis zijn de twee momenten waarop er (voorafgaand aan de onderzoeksperiode 2022-2024) een subsidiebeleid werd vastgesteld, in 2013 en in 2015.

De beleidsmatige driehoek van subsidieverstrekking: Awb, ASV en subsidiebeleid

Naast de wettelijke bepalingen uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) – zie ook bijlage 5 – vormen de Algemene subsidieverordening (ASV) en het gemeentelijke subsidiebeleid de belangrijkste kaders voor de subsidieverlening. Deze drie pijlers hangen sterk samen. In het subsidiebeleid wordt de visie op en het algemene doel van het subsidiebeleid beschreven. Tevens worden daarin de beleidsdoelstellingen beschreven die met het subsidie instrument worden beoogd. Subsidiebeleidsregels vullen in hoe er toepassing wordt gegeven aan een bestaande bevoegdheid van het bestuursorgaan en hoe belangen worden afgewogen (artikel 4:81, eerste lid, van de Awb). Beleidsregels binden alleen het bestuursorgaan zelf en werken niet extern. Met beleidsregels kunnen dan ook niet rechtstreeks verplichtingen aan burgers worden opgelegd. In ieder geval kunnen zaken als termijnen en subsidieverplichtingen niet worden geregeld via een beleidsregel. Dat gebeurt via de ASV. In de ASV wordt de hoofdstructuur van het subsidieproces neergelegd, zoals de reikwijdte van de verordening, de vaststelling van subsidieplafonds door de raad, aanvraagvereisten, algemene en bijzondere verplichtingen, verantwoording, beslistermijnen en weigerings-, intrekings- en terugvorderingsgronden. Alle subsidieaanvragen worden getoetst aan het bepaalde in de ASV. De beleidsuitvoerende elementen worden vervolgens in subsidieregelingen vastgelegd.

Subsidiebeleid 2013 - 2017

Dit beleid is ontwikkeld in 2012, mede ingegeven door de ontevredenheid over het voorgaande beleid (Subsidiebeleid 2008-2011). Uit de interviews wordt duidelijk dat er vooral een gebrek aan structuur werd ervaren binnen de gemeente. De criteria boden te weinig richting en toekenning van subsidies werd te veel een vanzelfsprekendheid, waarbij goede onderliggende beleidsafwegingen soms ontbraken.

De aanpassingen van het ‘Subsidiebeleid 2013-2017’ zijn ook doorgevoerd in de ‘Subsidieverordening 2013’. Enkele wijzigingen zijn bij vaststelling opgesomd, zoals het schrappen van de automatische indexering, de invoering van een subsidieplafond en een vermindering van de subsidie indien de subsidieontvanger zich niet houdt aan het bezoldigingsmaximum voor inkomens van bestuurders. Uit deze opsomming blijkt ook dat de herziening van het beleid samenviel met een bezuinigingsopgave. In 2016 is de automatische indexering weer teruggekomen.

De belangrijkste verandering ten opzichte van het voorgaande beleid is echter dat er meer op de beleidsdoelstellingen van de gemeente Montfoort is ingezet. Hiermee beoogde de gemeente het subsidiebeleid een belangrijker instrument te maken bij het bereiken van ‘de doelstellingen uit het welzijnsbeleid’. Het doel van het subsidiebeleid werd hiermee ‘het ondersteunen en stimuleren

van activiteiten van welzijnsinstellingen in de breedste zin van het woord om de sociale cohesie in de gemeente Montfoort in stand te houden en te bevorderen.'

Subsidies moeten – net als daarvoor – voldoen aan een set van algemene criteria. Een nieuw algemeen criterium is dat de activiteit voldoet aan de criteria van het betreffende taakgebied. Per taakgebied is beschreven welke activiteiten van een instelling op grond van het welzijnsbeleid voor subsidie in aanmerking komen (zie kader). Op deze wijze wordt ingezet op een sterke koppeling aan de doelstellingen uit het welzijnsbeleid.

Zorg en Maatschappelijke Dienstverlening

- De activiteit bestaat uit het bieden van zorg en/of belangenbehartiging door vrijwilligers en/of mantelzorgers aan minimaal 25 inwoners van de gemeente Montfoort.

Cultuur en educatie

- De activiteit draagt bij aan educatieve vorming.
- De activiteit draagt bij aan de algemene muzikale vorming (AMV) van jongeren tot 18 jaar.
- De activiteit maakt onderdeel uit van de viering van een nationale feestdag of herdenking.
- De activiteit zorgt voor de opluistering van een lokale festiviteit.
- De activiteit is gericht op het promoten van het Cultuurhistorisch gedachtegoed van de gemeente Montfoort onder haar inwoners en bezoekers.

Seniorenwerk

- De activiteit bestaat uit het bieden van zorg en/of belangenbehartiging door vrijwilligers en/of mantelzorgers aan minimaal 25 inwoners van de gemeente Montfoort en draagt bij aan de participatie, mobiliteit, zelfstandigheid, bestaanszekerheid of voorkoming van eenzaamheid van ouderen.

Jeugd en Jongerenwerk

- De activiteit wordt uitgevoerd door vrijwilligers en/of mantelzorgers en:
 - Is gericht op de maatschappelijke participatie van jongeren, en/of
 - Draagt bij aan het voorkomen en bestrijden van overlast door jongeren, en/of
 - Levert een bijdrage aan het goed doorlopen van het ontwikkelingsproces en het bereiken van een startkwalificatie en/of
 - Biedt structurele zinvolle vrijetijdsbesteding waarbij algemeen geldende normen en waarden worden gehanteerd.

Sport

- Activiteiten die gericht zijn op het stimuleren van meer mensen met een beperking.

Subsidieverordening 2016

In de vergadering van 15 september 2015 heeft het college van B&W besloten de raad voor te stellen te besluiten tot de vaststelling van een nieuwe algemene subsidieverordening. De modelverordening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) vormde de basis voor deze verordening. Het college noemde destijds twee argumenten voor de vernieuwing:

- 1) **De juridische houdbaarheid en toepasbaarheid verbeteren**, en daarmee de rechtszekerheid voor de subsidieaanvragers en –ontvangers te vergroten, onder meer door te zorgen dat de verordening *staatssteunproof* is. De verordening moet hiervoor voldoen aan het Europese bestuursrecht, door vast te leggen dat de gemeente op grond van dit Europese bestuursrecht een bevoegdheid heeft tot het weigeren en terugvorderen van subsidies, die onverenigbaar zijn met de staatssteunregels. Ook moet er een grondslag zijn voor het aanhouden van subsidieaanvragen. De opzet van het juridisch kader voor het verstrekken van subsidies wordt gewijzigd. De Algemene subsidieverordening vormt het algemene kader, dat verder wordt uitgewerkt in subsidieregelingen. In het subsidiebeleid

wordt de visie op en het algemene doel van het subsidiebeleid beschreven.

Subsidiebeleidsregels vullen in hoe er toepassing wordt gegeven aan een bestaande bevoegdheid van het bestuursorgaan en hoe belangen worden afgewogen (artikel 4:81, eerste lid, van de Awb). Zaken als termijnen en subsidieverplichtingen kunnen niet worden geregeld via een beleidsregel. Dat dient te geschieden in een verordening. In de subsidieverordening wordt dan ook de hoofdstructuur van het subsidieproces neergelegd, zoals de reikwijdte van de verordening, de vaststelling van subsidieplafonds door de raad, aanvraagvereisten, algemene en bijzondere verplichtingen, verantwoording, beslistermijnen en weigerings-, intrekings- en terugvorderingsgronden. Alle subsidieaanvragen worden getoetst aan het bepaalde in de subsidieverordening. De beleidsuitvoerende elementen worden vervolgens in subsidieregelingen vastgelegd.

- 2) **De bestuurlijke en administratieve lasten te verminderen**, door middel van de ambtshalve vaststelling en vereenvoudiging van de verantwoording van subsidies tot € 7.500. De bevoegdheid tot het vaststellen van de subsidieregelingen met deze gesubsidieerde instellingen wordt in artikel 3 van de ASV gedelegeerd aan het college. Instellingen hoeven voor subsidies onder deze grens in vergelijking tot de vorige verordening geen verantwoording en jaarstukken meer in te dienen. Hierdoor is de verantwoordingslast in verhouding gebracht tot de hoogte van het subsidiebedrag. Van de circa 30 ingekomen subsidieaanvragen voor het jaar 2016, hebben 18 aanvragen betrekking op een subsidie van minder dan € 7.500. De administratieve lastenverlichting voor de gemeente zit in het feit dat er minder ingekomen stukken zijn ter beoordeling en archivering. De gemeente beoogt hier steekproefsgewijs te controleren of de gesubsidieerde activiteit is uitgevoerd conform de subsidiebeschikking en de subsidieverordening. De verwachting is dat steekproeven iets minder tijd kosten dan de jaarlijkse administratie en het beoordelen van jaarstukken. De werkelijke lastenverlichting is echter niet exact uit te drukken in uren of euro's, omdat geen urenregistratie plaatsvindt.

Het gebruikte Model Algemene subsidieverordening van de VNG uit 2013 is in 2019 voor de tweede keer geactualiseerd, maar deze actualisatie is nog niet doorgevoerd in de Montfoortse subsidieverordening. Opvallend is dat in dit nieuwe model één van de sleutelartikelen uit de subsidieverordening in 2016 is aangepast. In artikel 4 over staatssteunregels zijn vier leden toegevoegd bij het reeds bestaande eerste lid, en ook in artikelen 8 en 9 is meer aandacht voor de Europese steunkaders. Andere substantiële aanvullingen in het vernieuwde VNG-model uit 2019 gaan over de mogelijkheden het subsidieplafond te verlagen. Ook zijn er diverse verwijzingen naar de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en het enkel uitvragen van gegevens die noodzakelijk zijn voor het beoordelen van de aanvraag.

Belangrijkste bevindingen

- Het vigerend subsidiebeleid is vastgesteld in 2013, en liep in 2017 af. Het vond zijn oorsprong in onvrede over het voorgaande beleid en had onder meer als doel om in een sterkere koppeling aan beleidsdoelstellingen te voorzien. Deze koppeling is gelegd met vijf taakvelden, allen uit het welzijnsbeleid.
- Aan de hand van de nieuwe ASV (2016) is het subsidieproces in de gemeente Montfoort verbeterd, door de verordening *staatssteunproof te maken en* administratieve lasten te verminderen, door vereenvoudiging van de verantwoording van subsidies tot € 7.500. De ASV is gebaseerd op een VNG-model uit 2013. De update van dit model in 2019 is nog niet doorgevoerd in de Montfoortse praktijk.

2.2 College: Uitvoering en verantwoording

Deze paragraaf gaat in op de volgende onderzoeksvraag:

Hoe heeft de gemeente de uitvoering van het subsidiebeleid vormgegeven?

- a) *Op welke wijze leggen gesubsidieerde organisaties in de praktijk verantwoording af over hun huidige en verwachte (financiële) resultaten?*
- b) *Wat doet het college met deze verantwoording?*
- c) *Hoe wordt deze verantwoording door de gesubsidieerde organisaties ervaren?*

De normen die we hierbij toetsen zijn:

- In het meerjarenkader van de begroting is de subsidieruimte per beleidsterrein bepaald;
- Bij de aanvragen die leiden tot subsidieverstrekking worden de doelstellingen SMART geformuleerd;
- De gemeente maakt per gemeentelijk doel een afweging of subsidieverstrekking het meest passende instrument is om dit doel te realiseren.
- De gesubsidieerde instelling legt ieder jaar verantwoording af met een inhoudelijk en financieel verslag. Zij toont aan dat activiteiten hebben plaatsgevonden. Hierbij is het volgens de rekenkamer vanzelfsprekend dat verschillen ten opzichte van de geplande activiteiten worden verklaard.
- De eisen aan kleine subsidies (tot € 7.500) zijn passend voor de omvang van de subsidie.
- Ten minste eenmaal in de vijf jaren publiceert het college een evaluatieverslag over de doeltreffendheid van subsidies en de effecten van de subsidie in de praktijk.

Omvang van het subsidiebeleid

Montfoort verstrekte in 2023 € 2,47 mln subsidie aan een kleine veertig organisaties, blijkt uit het jaarverslag van de gemeente. Uit een quickscan van subsidieoverzichten van gemeenten met minder dan 50.000 inwoners blijkt dat de subsidieomvang per inwoner in Montfoort (ca. €178 per inwoner) midden in de bandbreedte valt van €85 (Heiloo per inwoner) tot €286 (Beverwijk per inwoner). Ook is deze in lijn met bijvoorbeeld het nabijgelegen IJsselstein (€165 per inwoner).

Uit het subsidieoverzicht van 2024 blijkt dat de meeste instellingen ten opzichte van het voorgaande jaar meer geld ontvangen op basis van de indexering (+7,6%). Daarnaast is er CAO-verhoging toegepast op de subsidieaanvragen van De Thuisbasis VVE, Handje Helpen en de SWOM, waardoor de subsidie hier 9% tot 11% toeneemt.

Daarnaast zien Vereniging Oud-Linschoten (+55%), Stichting De Thuisbasis Sociaal Werk, Jeugdteam⁴ (+30%) en Duurzaam Montfoort⁵ (21%) de subsidie sterk zien toenemen, en Muziekvereniging Sint Carolus (-16%) en Ondernemersfonds Montfoort/Linschoten (-26%)⁶ juist een afname van de subsidie. Ook zijn er vier subsidies die in de gemeentelijke registratie in 2023

⁴ Over deze wijziging is actief gecommuniceerd in het jaarverslag: 'Het jeugdteam levert goede kwaliteit van zorg, maar loopt tegen (formatieve) grenzen aan. Daardoor zijn meer jongeren/gezinnen doorverwezen naar aanbieders dan we hadden gewild. In 2023 heeft de gemeenteraad besloten om subsidie toe te kennen voor formatie uitbreiding bij het jeugdteam. Hiermee kan het jeugdteam vanaf 2024 steeds meer zaken zelf oppakken.'

⁵ In de RIB van september 2023 wordt hierover gecommuniceerd. In eerste instantie was dezelfde subsidie toegewezen gekregen als vorig jaar, namelijk € 11.549,-. De activiteiten die zij uitvoeren zijn echter uitgebreid ten opzichte van voorgaande jaren. Om deze reden hebben zij om een verhoging van € 2.426,- gevraagd. Omdat de toegevoegde activiteiten in lijn zijn met het subsidiebeleid en bijdragen aan de doelstellingen, is besloten naar aanleiding van de zienswijze te subsidie te verhogen met het gevraagde bedrag.

⁶ Dit gaat om een correctie t.o.v. het vorige subsidieoverzicht, waar de subsidie voor het Ondernemersfonds (€ 180.000,-) samen werd getoond met de gelden die via een ander construct worden verstrekt aan agrariërs en eigenaren en gebruikers van de maatschappelijke objecten.

nog niet werden verstrekt (vermeld onder Agrariërs⁷, Stichting Schuldhulpmaatje, MBO on Stage en Dorpsplatform Linschoten).

Veruit het grootste deel van de vastgestelde subsidies wordt toegekend in de vorm van subsidies van > € 7.500; ruim 2,5 mln aan 13 organisaties. Met name de SWOM valt op qua omvang; 1,3 mln, meer dan de helft van de totale subsidies. Een kleiner deel kende de gemeente toe in de vorm van subsidies ≤ € 7.500 aan (€66.460). In bijlage 6 staat een totaaloverzicht van de in 2024 verstrekte subsidies.

Doelen en prestaties subsidies

Op de website staat kort gecommuniceerd dat de activiteit moet bijdragen aan gemeentelijke beleidsdoelen, en dat men deze kan vinden in het subsidiebeleid, inclusief een link naar het [Subsidiebeleid Montfoort 2013-2017](#). Hoewel het gaat om een relatief oud beleidsdocument, is deze nota uit 2013 nog altijd de belangrijkste kapstok voor de uitvoering van het subsidiebeleid (zie ook 2.1). Het algehele doel - het ondersteunen en stimuleren van activiteiten van welzijnsinstellingen in de breedste zin van het woord om de sociale cohesie in de gemeente Montfoort in stand te houden en te bevorderen - biedt veel beleidsvrijheid bij het toekennen van de subsidies binnen het sociaal domein. Ook in de rest van de nota wordt voor een brede afbakening gekozen; het subsidiebeleid spreekt meermaals van 'organisaties die sociaal-culturele doelen nastreven zonder winstoogmerk'.

Risico van de ruimte in het beleid is dat het hierdoor bij een subsidieaanvraag ook zoeken is naar het meest geschikte beleidsdoel uit vigerend beleid. Deze doelstellingen kunnen gevonden worden in beleidsnota's, zoals bijvoorbeeld het sportbeleid, en/of de programmabegroting van de gemeente. Dergelijke beleidsdoelen dienen als kapstok voor de doelstellingen waarop organisaties hun subsidie aanvragen. Bij de aanvraag geven zij aan voor welke activiteiten zij een subsidie aanvragen en op welke wijze deze activiteiten bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. In de praktijk is deze koppeling niet altijd te maken, omdat het verouderde subsidiebeleid alleen enkele doelen in het sociaal domein afdekt. Subsidiënten als het Ondernemersfonds en Duurzaam Montfoort kunnen hier niet op aansluiten. Omdat ook overkoepelend gemeentelijk beleid op hun beleidsveld (economie, duurzaamheid) soms nog ontbreekt, is ook hier geen directe koppeling aan te maken. De SWOM verwijst in haar subsidieaanvraag in algemene zin wel naar de gemeentelijke doelen in de programmabegroting, maar maakt geen duidelijke koppeling van activiteiten aan deze doelen. Het beeld op basis van de onderzochte casuïstiek is derhalve dat deze koppeling niet consequent plaatsvindt.

Afweging inkoop

De afweging tussen inkoop en subsidiëren staat niet beschreven in de nota Subsidiebeleid (2013). De gemeente werkt met een inkoopbureau, en in het najaar van 2024 is er een cursus geweest over het inkoop- en aanbestedingsbeleid. Deze was echter gericht op medewerkers bij de gemeente die te maken hebben met *inkoop*. Hierdoor is er wel enige overlap met de accounthouders van de subsidies, maar deze waren niet allen aanwezig bij deze cursus. Uit gesprekken met de accounthouders blijkt dat de kennis van de afwegingen rondom inkoop zeer wisselend zijn. In de casus van de SWOM is er bijvoorbeeld wel een toets geweest met de inkooporganisatie en juristen om te toetsen of de huidige werkwijze rechtmatig is.

⁷ Deze post houdt verband met het ondernemersfonds en komt in de subsidieoverzichten (in soms net andere benamingen) wel jaarlijks terug.

De afweging of subsidieverstrekking het *meest geëigende* instrument is, kan complex zijn. Een dergelijke afweging dient vaak per situatie gemaakt te worden, waardoor het van belang is dat de accounthouder in kwestie deze afweging gemotiveerd kan maken. De gemeente heeft echter geen concrete handvatten geformuleerd op basis waarvan de afweging gemaakt kan worden. Ambtelijk schat men in dat de impact echter beperkt is, omdat het gaat om tal van kleine subsidies, of om subsidies die bewust niet als inkooprelatie worden weggezet.

Afweging incidentele subsidies

Voor initiatieven die eenmalig of niet-structureel in de gemeente plaatsvinden, kan een incidentele subsidie worden aangevraagd. De gemeentelijke website stelt dat dit gepast is bij vergoedingen voor een activiteit in de gemeente die 'kort duurt en één keer plaats vindt'. Dit kan tot 8 weken voordat de activiteit plaatsvindt. Na drie jaar zal een incidentele subsidie worden stopgezet óf omgezet naar structureel. De overkoepelend subsidiecoördinator ziet hierop toe. Een aanvraag voor een structurele subsidie moet voor 1 april⁸ bij de gemeente Montfoort binnen zijn wil de organisatie de subsidie in het daaropvolgende jaar ontvangen. Afhankelijk van de inhoud van de subsidie kunnen te laat aangevraagde subsidies als incidentele subsidie worden toegekend.

Het totaal aantal incidentele subsidies is in de gemeente Montfoort qua omvang zeer beperkt (ca. € 16.000 in 2024). Toch is er aandacht voor deze afweging, mede ingegeven door de samenwerking met de SWOM. Hier is in het verleden regelmatig in operationeel overleg over de uitvoering van activiteiten incidentele subsidie verleend. Soms leidde dit in daaropvolgende jaren tot discussie, omdat SWOM de verwachting had dat de subsidie structureel zou zijn, terwijl het feitelijk incidenteel was. De wens is meer duidelijkheid te verschaffen aan zowel de raad als aan SWOM over de hoogte en continuïteit van subsidies.

Verantwoording

De check op volledigheid wordt uitgevoerd bij het Klantcontactcentrum (KCC), waar eventueel in overleg met de subsidiecoördinator wordt getoetst of alle stukken aanwezig zijn, zoals een KvK uittreksel en de begroting voor het komend jaar. Zoals aangegeven in paragraaf 2.1 maakt de gemeente sinds 2016 onderscheid tussen kleine (\leq €7.500) subsidies en grote ($>$ € 7.500) subsidies.

Verantwoording kleine subsidies

Kleine subsidies 7.500 worden bij beschikking gelijk vastgesteld. Hier is geen aparte verantwoording en worden geen stukken aangeleverd of gecontroleerd. Voor kleine subsidies geldt dat de organisatie die de subsidie ontvangt gecontroleerd kan worden, als onderdeel van de gemeentelijke steekproef en hiervoor moet het de benodigde administratie bijhouden. Dit gebeurt in beperkte mate vanuit financiën, met als focus de rechtmatigheid. De subsidiecoördinator doet alleen een controle op doeltreffendheid van de subsidie op basis van een signaal van de accounthouder. De controle en verantwoording bij deze organisaties is daarmee in grote mate gebaseerd op het contact van de organisatie met de accounthouders.

Verantwoording grote subsidies

De organisaties die een subsidie van boven de € 7.500 ontvangen, vallen in een ander verantwoordingsregime. Deze organisaties moeten vóór 1 april van het jaar na het jaar waarover subsidie is ontvangen verantwoorden hoe dit bedrag is gebruikt voor de beoogde activiteiten, via een verslag over de inhoud van de activiteit(en) om aan te tonen dat deze plaats gevonden heeft, een overzicht van de activiteit(en) met daarbij de uitgaven en inkomsten (balans inclusief

⁸ Op de website staat nog abusievelijk 12 april vermeld.

toelichting en financieel verslag of jaarrekening) en in het geval van een subsidie vanaf € 50.000⁹ (art. 15, lid 2d van de ASV) ook een accountantsverklaring, opgesteld door een onafhankelijk accountant.

Uit de interviews blijkt dat bij grotere subsidiestromen het contact logischerwijs ook intensiever is. Dit contact maakt in de basis de controlefunctie makkelijker, omdat er eerder problemen gesignaleerd kunnen worden. Kanttekening is dat bij complexere subsidies ook complicerende factoren kunnen spelen, zoals als niet al het contact via de accounthouder loopt. Zo zit de SWOM in het gebouw bij de gemeente en is er veel operationeel contact tussen de SWOM en diverse beleidsmedewerkers.

Naast het intensiever contact is de controle bij bedragen boven de €7.500 structureel ingebouwd. De gemeente controleert of het subsidiegeld is besteed aan de afgesproken activiteit. Dit vindt doorgaans plaats bij de bespreking van het jaarverslag. Hoewel er geen totaaloverzicht is van deze gesprekken, is het beeld bij de betrokkenen dat dit gebeurt en dat er verslaglegging is van deze voortgangsgesprekken. Deze wordt echter niet gecentraliseerd en voor verregaande(re) controle is de gemeente afhankelijk van signalen van de accounthouder, die controleert op conformiteit met het inhoudelijk beleid.

Bij subsidies van boven de €50.000 is er sprake van een de accountantsverklaring en wordt de accounthouder ondersteund door een financieel consulent.

Als de uitkomst van de controle negatief is, kan de gemeente besluiten de subsidie (gedeeltelijk) terug te eisen. Dit is vrij zeldzaam, maar komt wel voor, zoals bij de SWOM-subsidie in 2023.

Verantwoording in onderzochte casuïstiek

In de praktijk vindt de verantwoording verschillend plaats, afhankelijk van de hoogte van de subsidie. In dit onderzoek is specifiek gekeken naar de subsidies voor SWOM (€1,4 mln. in 2024), Ondernemersfonds Montfoort/Linschoten (€180.000 in 2024) en Stichting Duurzaam Montfoort (€12.400 in 2024).

Duurzaam Montfoort

Het contact tussen de accounthouders/beleidsadviseurs en de organisaties die, zoals Stichting Duurzaam Montfoort, minder dan € 50.000 ontvangen vindt in veel gevallen plaats wanneer daar een aanleiding voor is, maar in het geval van Duurzaam Montfoort is er wel sprake van een vast patroon: een overleg rond het jaarverslag en rond het jaarplan.

De jaarlijkse aanvraag van een structurele subsidie is het belangrijkste controlemoment voor zowel het college als de raad. Na een toets op volledigheid en tijdigheid bij het KCC toetst de accounthouder of de aanvraag inhoudelijk volstaat. Hierbij wordt vooral gekeken of de activiteiten in het kader van de subsidieaanvraag aansluiten bij de eigen doelstellingen van Duurzaam Montfoort. Deze doelen zijn er sinds de start van Duurzaam Montfoort, en het is niet bekend of en in welke mate deze doelen tot stand zijn gekomen in samenspraak met de gemeente. Er is geen link met de gemeentelijke beleidsdoelen. In een gesprek tussen de accounthouder en Duurzaam Montfoort rond het jaarplan wordt stilgestaan bij de beoogde activiteiten. Als onderbouwing voor de besluitvorming over de toekenning van de subsidie wordt in de afgelopen jaren stevast aangegeven dat de toekenning past binnen het subsidieplafond van begrotingsprogramma 3 (wonen en ruimte) en dat het subsidiebedrag in overeenstemming is met het door het college

⁹ Op de gemeentelijke website staat abusievelijk dat dit al plaatsvindt bij subsidies vanaf €7.500,-.

vastgestelde subsidieoverzicht. Dit zijn puur procesmatige kaders. De inhoudelijke afweging is beperkt.

Het tweede contactmoment is rond het jaarverslag en richt zich daarom meer op de verantwoording. Bij dit overleg is ook de portefeuillehouder aanwezig. Vooraf is er een check door de accounthouder of het verslag in lijn is met het jaarplan van het bijbehorende jaar.

Het jaarverslag van Duurzaam Montfoort poogt duidelijk zo veel mogelijk inzichten te geven met behulp van concrete data, bijvoorbeeld door het aantal geplaatste regentonnen, aangelegde boomspiegels en opgehaalde kerstbomen te benoemen (zie voorbeeld rechts). Niet alle inspanningen lenen zich echter voor dergelijke cijfermatige onderbouwing.

Voor meer informatie, zie ook bijlage 4.

Ondernemersfonds

Voor Ondernemersfonds Montfoort/Linschoten geldt dat de uitvoeringsovereenkomst tussen het Ondernemersfonds en de gemeente leidend is. Ondernemersverenigingen uit Montfoort en Linschoten kunnen aanvragen indienen bij het Ondernemersfonds voor het krijgen van een subsidie om vervolgens een bepaald project uit te kunnen voeren. Hiervoor ontvangt het Ondernemersfonds jaarlijks een subsidie van € 180.000,-. Het bedrag wordt opgebracht door middel van een opslag op de onroerende-zaakbelasting (OZB). Deze werkvorm wordt landelijk vaker toegepast, al wordt er doorgaans wel een artikel in onderliggende uitvoeringsovereenkomsten opgenomen waaruit blijkt dat de Algemene subsidieverordening van de gemeente niet van toepassing is op deze subsidie en de uitvoeringsovereenkomst leidend is. Dat is in deze uitvoeringsovereenkomst niet het geval.

Een *subsidie* is gebaseerd op activiteiten waarover verantwoording wordt afgelegd. Dit is een *fonds*, waardoor er geen directe koppeling is aan activiteiten. Dit is ook te zien aan het jaarverslag en de jaarrekening, die vrij summier zijn. Bij de jaarverslagen zit geen balans of resultatenrekening, en geen inhoudelijk verslag over de geleverde prestaties. De jaarrekening legt geen koppeling met doelen of prestaties. De gemeente benut vooral het contact tussen de accounthouder (4x per jaar) en de portefeuillehouder (1x per jaar) om op de hoogte te blijven van wat het fonds doet en te zorgen dat activiteiten voldoende bijdragen aan de doelstellingen van het fonds.

SWOM

SWOM ontvangt meer dan de helft van het totale subsidiebudget van de gemeente en is daarmee een belangrijke partner. De structurele subsidieaanvraag SWOM uit 2024 is gebaseerd op de begroting 2024 en de Visie SWOM uit 2021. Deze koppeling wordt verder niet toegelicht. Er is geen referentie naar het subsidiebeleid, of de daarin genoemde taakvelden. In de interviews wordt bevestigd dat de koppeling aan gemeentelijke doelen daarmee complex en indirect is.

De verantwoording is vanwege de omvang met een breed palet van beleidsterreinen uitgebreider dan bij andere casuïstiek het geval is. SWOM verzamelt op eigen initiatief gegevens over haar prestaties en levert deze vervolgens aan bij de gemeente als onderdeel van haar verantwoording, zoals het voorbeeld in de afbeelding rechts. Er wordt in het jaarverslag geen poging gedaan om de prestaties te koppelen aan effecten. Dit maakt de controle op doeltreffendheid complex. De indeling helpt onvoldoende met de koppeling aan gemeentelijke beleidsdoelen, ook omdat de activiteiten hier niet direct aan verbonden zijn. Er is daarmee geen controle of activiteiten voldoende renderen. Behalve gedocumenteerde verantwoording voert de accounthouder van de gemeente meermaals per jaar gesprekken met de directeur en operationeel leidinggevende van SWOM. Ook diverse beleidsadviseurs hebben regelmatig contact met SWOM over operationele zaken. Over het algemeen is er een relatie tussen de gemeente en SWOM op basis van vertrouwen en gaat de gemeente niet op ieder detail bijsturen.

ACTIVITEITEN EN DIENSTEN	Q1	Q2	Q3	Q4
Aanschuifmaaltijden Linschoten deelnemers*	85	84	83	99
Aanschuifmaaltijden Montfoort deelnemers*	133	146	140	164
Alarmering leden	58	59	61	64
Beweeg u fit Linschoten deelnemers	13	13	12	14
Beweeg u fit Montfoort deelnemers	21	21	22	22
Breicafe Linschoten	15	15	15	15
Duofiets Linschoten deelnemers	5	12	12	0
Duofiets Linschoten verhuur	0	1	3	0
Duofiets Montfoort verhuur	0	2	3	0
Jeugdsportfonds aanmeldingen	18	20	63	7
Levensboek	1	0	0	0
Maaltijdvoorziening Linschoten / Montfoort	83	25	25	23
Ritmaatje aantal ritten	24	21	27	22
Scootmobielclub	-	16	-	-
Scootmobiel verhuur	1	2	0	0
SWOM-auto ritten	492	500	455	504
SWOM-auto leden	176	180	183	180
Vakantieris	-	-	33	-

Eind 2023 heeft het college van B&W de raad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de wens om de subsidie van SWOM meer modulair in te willen richten, waarbij per module een financiële verantwoording plaatsvindt binnen de totale subsidie. Het voornemen is om de subsidieverstrekking aan de SWOM nader te concretiseren door deze te voorzien van doelen en resultatenafspraken. Dit is een gedeelde wens van de gemeente én van het bestuur van de SWOM. Hiermee is er meer duidelijkheid over wat de gemeente, en in het verlengde daarvan de inwoners, van de SWOM mogen verwachten. Uitgangspunt is het verzakelijken van de samenwerkingsrelatie, waaronder het specificeren van de opgave, rollen en verantwoordelijkheden. De modulaire inrichting gaat niet gepaard met een toe-of afname aan subsidie voor de SWOM. Het is alleen gesplitst in meerdere onderdelen, waarbij per module gekeken kan worden of de dienstverlening op peil is. Ook wordt het hiermee makkelijker om afwijkingen te verklaren. Voor meer informatie, zie ook bijlage 2.

Mate van tevredenheid bij de gesubsidieerde organisaties

Het contact met de gemeente wordt over het algemeen als prettig ervaren. Er is structureel contact met de accounthouder en de portefeuillehouder, ook bij de kleinere subsidies die zijn onderzocht. Hier worden de plannen doorgenomen en doelen vastgesteld. De intensiteit van het contact is afhankelijk van de omvang van de subsidie, de fysieke nabijheid en de invulling die een accounthouder aan zijn of haar rol geeft. SWOM is een partner met intensieve werkrelaties met meerdere ambtenaren van de gemeente. Ook zit SWOM in hetzelfde gebouw als de gemeente. Dit maakt het contact frequenter en maakt ook informeel contact ‘in de wandelgangen’ makkelijker. Bij kleinere subsidies is buiten de officiële contactmomenten rond de subsidieaanvraag minder sprake van ‘spontaan’ contact. Dit maakt het lastiger om in te spelen op relevante ontwikkelingen binnen de gemeente. Er is een wisselend beeld bij de onderzochte casuïstiek of de accounthouder ook altijd primair aanspreekpunt is bij vragen over de subsidie. Soms is er ook direct contact met medewerkers bij Financiën.

De procedures rondom subsidies worden als helder ervaren. Omdat de gemeente niet altijd beleid heeft waar de subsidieaanvraag op kan aansluiten is aansluiting zoeken bij beleidsdoelstellingen wel complex. De doorlooptijden zijn wel een aandachtspunt. Zo werd in de onderzochte casuïstiek op een aanvraag uit februari pas in juni gereageerd met de boodschap dat er stukken miste en dat deze binnen een aantal dagen moesten worden aangeleverd. Dit ging ook nog om stukken die openbaar beschikbaar waren. Ook de toewijzing van de gelden is wel eens te laat – pas na een herinnering van de subsidierelatie – verschaft. Dit brengt financiële risico's met zich mee.

Tot slot kan de communicatie strakker. De gemeente is al eens geweest op de communicatie op de website, waar staat dat een accountantsverklaring nodig is voor subsidies boven de €7.500. Dit is op kleine bedragen geen reële eis. Er lijkt sprake te zijn van ruis in de communicatie. Dit is ook mondeling bevestigd, maar de communicatie op de site is ten tijde van dit onderzoek nog niet aangepast.

Evaluatie

De Algemene wet bestuursrecht (artikel 4:23, lid 1) bepaalt dat een bestuursorgaan subsidie verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat beschrijft voor welke activiteiten een subsidie kan worden verstrekt. Voor gemeenten betekent dit dat zij de grondslag voor structurele subsidies in een formele verordening moeten vastleggen. Ook is wettelijk bepaald dat gemeenten minimaal elke vijf jaar de doeltreffendheid van de structurele subsidies en de effecten van de subsidie in de praktijk evalueren en hierover een evaluatieverslag publiceren, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.¹⁰ Deze evaluatiecyclus vindt niet op deze wijze plaats in Montfoort.

Wel is bij de vaststelling van de Algemene subsidieverordening gemeente Montfoort 2016 toegezegd dat de nieuwe ASV zal worden geëvalueerd: “Omdat de verordening per 1 januari 2016 in werking treedt en dus betrekking heeft op subsidieaanvragen voor het jaar 2017 stellen wij voor deze verordening bij de vaststelling van het nieuwe subsidiebeleid voor de jaren 2018 en volgende te evalueren en daarbij ook de subsidieontvangers te betrekken.” Deze evaluatie heeft echter ook niet plaatsgevonden, en ook daarna is geen sprake geweest van een evaluatie.

In 2020 is er wel gestart met een evaluatie met als doel de basis te vormen van een vernieuwd subsidiebeleid, inclusief een update van de subsidieordening om deze meer aan te laten sluiten bij het model van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), maar dit proces is nooit afgemaakt. De laatst bekende evaluatie dateert van vóór de vaststelling van het subsidiebeleid in 2013. Hiermee voldoet de gemeente niet aan de wettelijke eis om ten minste eenmaal in de vijf jaren een evaluatieverslag te publiceren over de effecten van de subsidies.

Belangrijkste bevindingen

- Montfoort verstrekt ca. € 2,5 mln. subsidie aan ongeveer 40 organisaties.
- De gemeente Montfoort voert het subsidiebeleid conform de vastgestelde beleidskaders uit, maar de koppeling aan (SMART-)beleidsdoelstellingen ontbreekt regelmatig of is zeer summier. Er zijn enkel procesmatige kaders over de toekenning van de subsidie op papier gezet. Een inhoudelijke toetsing of de subsidieaanvraag aansluit bij de gemeentelijke beleidsdoelen is

¹⁰ Dit is vastgelegd in artikel 4.24 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb): “Indien een subsidie op een wettelijk voorschrift berust, wordt ten minste eenmaal in de vijf jaren een verslag gepubliceerd over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidie in de praktijk, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.”

verouderd door het beleid uit 2013, en gebeurt daarom grotendeels op basis van de inschatting van accounthouders.

- Organisaties die een kleine subsidie ontvangen (\leq €7.500) worden steekproefsgewijs gecontroleerd, voor subsidies boven deze grens geldt dat de organisatie een aantal gegevens tijdig dient aan te leveren bij de gemeente.
- SWOM ontvangt meer dan de helft van het gemeentelijke subsidiebudget en heeft daarmee een bijzondere positie binnen de subsidieverlening van de gemeente, met een meer uitgebreide verantwoording.
- De gesubsidieerde organisaties zijn over het algemeen tevreden over het gemeentelijke (digitale) subsidieproces en het contact met de gemeente hierover. Aandachtspunten zijn (pro-actieve) communicatie en doorlooptijden.
- Het is in Montfoort niet gebruikelijk subsidies en subsidiebeleid structureel periodiek te evalueren en daarvan een evaluatieverslag te publiceren. De wettelijke verplichting om elke vijf jaar de doeltreffendheid van de structurele subsidies te evalueren is hiermee niet gehaald. De laatste evaluatie dateert van vóór de vaststelling van het subsidiebeleid in 2013.

Normen	Score
In het meerjarenkader van de begroting is de subsidieruimte per beleidsterrein bepaald.	In afstemming met de gemeenteraad stelt het college jaarlijks de subsidieplafonds vast per beleidsprogramma. Voor het sociaal domein voldoet de gemeente aan de norm. Het overkoepelende subsidiebeleid is echter verouderd en er zijn geen beleidsregels voor beleidsterreinen zoals duurzaamheid en economie. De gemeente voldoet hiermee deels aan de norm.
Bij de aanvragen die leiden tot subsidieverstrekking worden de doelstellingen SMART geformuleerd;	In veel gevallen ontbreekt het bij de subsidieverlening aan SMART-geformuleerde doelen, waarmee de gemeente niet aan de norm voldoet.
De gemeente maakt per gemeentelijk doel een afweging of subsidieverstrekking het meest passende instrument is om dit doel te realiseren.	De gemeente heeft in het beleid geen aandacht voor een afweging tussen inkoop en subsidie, en een dergelijke afweging vindt in de praktijk daarmee ook niet expliciet plaats. De gemeente voldoet daarmee niet aan de norm.
De gesubsidieerde instelling legt ieder jaar verantwoording af met een inhoudelijk en financieel verslag. Zij toont aan dat activiteiten hebben plaatsgevonden. Hierbij is het volgens de rekenkamercommissie vanzelfsprekend dat verschillen ten opzichte van de geplande activiteiten worden verklaard.	Kleinere subsidies ($<$ €7.500) worden in zeer beperkte mate gecontroleerd, op basis van het contact van de organisatie met de accounthouders. Voor subsidies boven € 7.500 legt de gesubsidieerde organisatie een financiële verantwoording af alsmede een verantwoording over de activiteiten en relevante ontwikkelingen in het betreffende jaar. Er zijn hiervoor geen duidelijke richtlijnen en de koppeling aan beleidsdoelstellingen is soms summier. Hiermee voldoet de gemeente deels aan de norm.

Normen	Score
De eisen aan kleine subsidies (tot € 7.500) zijn passend voor de omvang van de subsidie.	De gemeente heeft het subsidieproces voor kleine subsidies in 2016 vereenvoudigd en voldoet daarmee aan de norm.
Ten minste eenmaal in de vijf jaren publiceert het bestuursorgaan (i.c. het college) een evaluatieverslag over de doeltreffendheid van subsidies en de effecten van de subsidie in de praktijk.	Het college heeft sinds de vaststelling in 2013 geen opdracht verleend tot het evalueren van de doeltreffendheid van het subsidiebeleid, waardoor de gemeente niet aan deze norm voldoet.

2.3 Raad: Kaderstelling en controle

Deze paragraaf gaat in op de volgende onderzoeksvraag:

Wat is de rol van de raad en hoe geeft de raad invulling aan deze rol?

- a) *Hoe informeert het college de raad over eventuele aandachtspunten bij gesubsidieerde organisaties?*
- b) *In hoeverre heeft de raad mogelijkheden om tijdig bij te sturen?*
- c) *Op welke wijze geeft de raad invulling aan de controlerende rol ten aanzien van gesubsidieerde organisaties?*

De normen die we hierbij toetsen zijn:

- De raad geeft invulling aan zijn kaderstellende rol door het formuleren van concrete en meetbare beleidsdoelen, die een relatie hebben met het subsidie-instrument;
- Het college geeft invulling aan de actieve informatieplicht door de raad direct te informeren in geval van afwijkingen van subsidievoorwaarden of substantiële financiële problemen bij een gesubsidieerde organisatie.
- De raad geeft invulling aan zijn controlerende rol door...?

Zoals in paragraaf 2.1 al aan bod is gekomen was de raad intensief betrokken bij het opstellen van het huidige subsidiebeleid in 2012. Uit de interviews blijkt dat er bewust is ingezet op een traject in samenwerking met een groep raadsforumleden, omdat raadsleden toentertijd ook meegenomen moesten worden in waar hun invloedssfeer zat. Door de grote rol in de kaderstelling, werd beoogd de invloedssfeer in de controlerende rol scherper te krijgen. Voor die tijd werden frequent individuele aanvragen van de subsidies bediscussieerd in de raadsvergadering.

Voor de raad was er in 2015 opnieuw een moment om kaders mee te geven, met het vaststellen van de Algemene subsidieverordening gemeente Montfoort 2016. Dit voorstel is behandeld in de vergadering van het Forum Samenleving van 13 oktober 2015. Tijdens de behandeling van het voorstel in het Forum is een aantal technische vragen gesteld en op onderdelen een nadere toelichting gevraagd. Dit gaf aanleiding de verordening te wijzigen en de toelichting op die verordening aan te vullen, met als meest substantiële wijziging een verduidelijking op artikel 3 (subsidieregelingen), waar in de toelichting op dit artikel de relatie tussen subsidiebeleid, subsidieregelingen en subsidieverordening is beschreven. Bij vaststelling van de Algemene subsidieverordening gemeente Montfoort 2016 in de raad van 14 december 2015 werd nog een amendement aangenomen, waarin aan artikel 6 werd toegevoegd dat instellingen hun zienswijze mondeling kunnen toelichten in het Forum Samenleving.

Uit de interviews blijkt dat de procedure zoals deze in de afgelopen jaren is gevolgd goed bekend is bij raad en ambtelijke organisatie. De raad stelt eenmaal per jaar een subsidieplafond vast op

voorstel van het college. Het subsidieplafond is het bedrag dat gedurende een bepaalde periode ten hoogste beschikbaar is voor de toekenning van subsidies. De vaststelling van de subsidieplafonds voor de betreffende begrotingsprogramma's vindt plaats in november met het vaststellen van de begroting voor het volgende kalenderjaar. Bijstelling van de plafonds kan via de voor- en najaarsrapportage lopen. De P&C-cyclus – en met name de programmabegroting – is hiermee een belangrijk sturingsmechanisme. In de gesprekken komt naar voren dat met name bij een aantal grotere subsidies de raad nog aangeeft onvoldoende grip te hebben via deze werkwijze. Hieruit is ook de wens voor de modulaire doorontwikkeling van de SWOM-subsidie ontstaan.

De controlerende taak van de raad krijgt vooral vorm bij het vaststellen van het subsidieoverzicht. De ingediende *structurele* subsidieaanvragen worden opgenomen in dit jaarlijks subsidieoverzicht. Het subsidieoverzicht bestaat uit het geheel van voorstellen dat het college uitbrengt aan de raad over de ingediende subsidieaanvragen. Raadsleden krijgen hiermee via één document in de verleende subsidies en de relevante ontwikkelingen.

Dit subsidieoverzicht ontwikkelt zich door. Zo was het overzicht uit 2022 uitgebreider dan die van daaropvolgende jaren. Uit de interviews blijkt dat de doorontwikkeling van het subsidieoverzicht te maken heeft met een combinatie van een nieuw zaakstelsel en uitval en capaciteitsproblemen. Het overzicht is daardoor beknopter.

Zo biedt dit overzicht uit 2022 een overzicht van het subsidieplafond per subsidievorm (zie rechts). Deze subsidievormen waren ook leidend in de overzichten. In 2023 en 2024 is gekozen voor een variant waar de subsidies per programma zijn gesorteerd, waar nog steeds het aangevraagde, het toegekende

Subsidievorm	Subsidie 2022
Begrotingssubsidie	450.440
Budgetsubsidies	1.333.982
Lokale, Regionale en Landelijke afspraken	197.559
Meerjarige subsidie	22.110
Uitvoering vrijwilligerswerk en mantelzorgbeleid	300
Waarderingsubsidies en meerjarige subsidies	28.969
Incidentele subsidies	137.777

subsidiebedrag, en de subsidie van het voorgaande jaar inzichtelijk zijn, plus een korte toelichting op de ontwikkeling per organisatie. Dit overzicht biedt hiermee een overzicht per beleidsprogramma. Aan de hand van dit overzicht kunnen raadsleden vragen stellen over de (hoogte van) subsidies en onderlinge verschillen. Bij het analyseren van de subsidieoverzichten viel op dat er onduidelijkheden in voorkomen, zoals organisaties die er op staan zonder subsidie (€0)¹¹ in combinatie met organisaties die meerdere keren voorkomen (*Toernooi Volleybal Pret in het park* en *Volleybal in het park*)¹². In de interviews wordt bevestigd dat het overzicht scherper kan.

In principe heeft de gemeenteraad hiermee mogelijkheden om tijdig bij te sturen in het subsidieproces, maar hierbij hoort ook een kritische noot. Dit onderzoek kijkt zoals gezegd niet naar de doelmatigheid (efficiëntie) van specifieke subsidies, maar naar de doeltreffendheid (effectiviteit) van de uitvoering van het subsidiebeleid, zoals dit door de gemeente is ingericht én in welke mate er sturingsmogelijkheden zijn voor de raad. Dit betekent dat er inzicht moet zijn in de mate waarin de gelden bijdragen aan de beleidsdoelstellingen. In het nog altijd vigerende subsidiebeleid uit 2013 staat voor welke activiteiten de raad subsidie beschikbaar wil stellen binnen het beschikbare subsidieplafond, waarin een aantal algemene criteria en een aantal specifieke criteria gekoppeld aan het betreffende taakgebied zijn opgesteld (zie ook 2.1). De

¹¹ De 'lege' subsidies hebben verschillende oorzaken: 1) er is aangevraagd maar afgewezen, dus ter volledigheid en om aan te geven wat er is aangevraagd en wat er daadwerkelijk is toegewezen 2) het komt soms voor dat een structurele subsidierelatie een jaar geen subsidie aanvraagt omdat ze het jaar ervoor minder hebben uitgegeven/eenmalig niet de activiteit uitvoeren. Hierin is een flexibiliteit waar te nemen (reserves worden behouden). Dit is praktisch, en niet in lijn met het beleid. Er is in geen geval sprake van het toevoegen van subsidies aan het overzicht die niet zijn aangevraagd.

¹² Dit zijn twee verschillende subsidies aan dezelfde organisatie voor verschillende activiteiten, die beiden voldoen aan de voorwaarden verbonden aan het subsidiebeleid.

taakvelden beperken zich tot 'Zorg en Maatschappelijke Dienstverlening', 'Cultuur en educatie', 'Seniorenwerk', 'Jeugd en Jongerenwerk' en 'Sport'. Hiermee lijkt niet het gehele pakket van subsidies volledig afgedekt te worden. Onder meer de onderzochte cases Ondernemersfonds en Duurzaam Montfoort hebben geen *directe* link met deze taakvelden. Het is onduidelijk binnen welke beleidskaders de verstrekking van deze subsidies plaatsvindt. Ook bij de SWOM-subsidie was de koppeling aan beleidsdoelen de afgelopen jaren beperkt. Doordat de gemeente Montfoort sinds de ontvlechting van UW Samenwerking inzette op een rol als regiegemeente, is de relatie te kenschetsen als een partnerschap. Mede hierdoor is echter de subsidierelatie tot voor kort niet strak gekoppeld aan beleidsdoelen. Er is een ontwikkeling gaande om het principe van regiegemeente wat los te laten. Daarover zegt men in de programmabegroting 2024: "Voor diverse taken functioneert dit naar volle tevredenheid. Wel zien we dat, meer dan bij andere gemeenten, wij onze uitgaven minder kunnen beïnvloeden door vastgelegde verhoudingen in gemeenschappelijke regelingen. Door het principe van regiegemeente wat los te laten ontstaat de mogelijkheid om per uit te voeren taak het terughalen daarvan naar de eigen ambtelijke organisatie te overwegen."¹³ Om de juiste besteding van de publieke gelden te waarborgen, risico's te verminderen en kwaliteit te leveren streeft de gemeente naar het efficiënt uitvoeren van gemeentelijke taken op basis van samenwerking met een adequate regiefunctie, waarbij de sturingselementen zoals transparantie, kaderstelling, verantwoording en controle voldoende gewaarborgd zijn.¹⁴ Deze ontwikkeling is ook terug te zien in de doorontwikkeling van de subsidierelatie die de gemeente heeft met SWOM. Op 4 december 2023¹⁵ heeft het college van B&W de raad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de wens om de subsidie van SWOM meer modulair in te willen richten in vijf modules¹⁶, waarbij per module een financiële verantwoording plaatsvindt binnen de totale subsidie. Het voornemen is om de subsidieverstrekking aan de SWOM nader te concretiseren door deze te voorzien van doelen en resultatenafspraken. Dit is een gedeelde wens van de gemeente én van het bestuur van de SWOM. Hiermee is er meer duidelijkheid over wat de gemeente, en in het verlengde daarvan de inwoners, van de SWOM mogen verwachten. Hiermee gaat de raad in de toekomst mogelijk meer inhoudelijke controle en sturing krijgen. Desalniettemin constateert de rekenkamer dat de sturing van de raad op het gebied van subsidies in brede zin momenteel voornamelijk op financieel gebied plaatsvindt, namelijk via de P&C-cyclus, het subsidieplafond en het subsidieoverzicht. De inhoudelijke controle en sturing komt vanuit het college via de betrokken accounthouders of beleidsadviseurs.

Bevinding:

- De raad heeft een actieve rol gespeeld bij de kaderstelling van zowel het subsidiebeleid (in 2013) als de Algemene subsidieverordening (in 2016).
- De raad stelt sindsdien eenmaal per jaar een subsidieplafond vast op voorstel van het college, bij het vaststellen van de begroting voor het volgende kalenderjaar. Bijstelling van de plafonds kan via de voor- en najaarsrapportage lopen. De P&C-cyclus – en met name de programmabegroting – is hiermee het belangrijkste sturingsmechanisme.
- De doeltreffendheid van het *proces* is hiermee op orde. Doordat de subsidierelaties niet strak gekoppeld zijn aan beleidsdoelen, is de controle op de inhoudelijke doeltreffendheid (maatschappelijke impact) van specifieke subsidies complex. Deze inhoudelijke controle en sturing komt hiermee vanuit het college via de betrokken accounthouders of beleidsadviseurs, maar zij hebben hiertoe vaak beperkte (cijfermatige) handvatten.

¹³ Programmabegroting Montfoort 2024, paragraaf 3.5 (bedrijfsvoering).

¹⁴ Programmabegroting Montfoort 2024, paragraaf 3.6 (verbonden partijen).

¹⁵ RIB Proces SWOM (zaaknummer 244599)

¹⁶ Vijf modules, te weten: Sociaal Team, Doe Mee Huis, Inloophuis, Bibliotheek & Welzijn

- Er is een ontwikkeling gaande om het principe van regiegemeente - leidend sinds de ontvlechting van UW Samenwerking – los te laten en meer grip te krijgen op de besteding van de publieke gelden, waaronder ook subsidiestromen. Dit is onder meer zichtbaar in de ontwikkeling die is ingezet in de subsidiestroom voor de SWOM, waar de raad heeft uitgesproken behoefte te hebben aan meer sturingselementen.

Normen	Score
De raad geeft invulling aan zijn kaderstellende rol door het formuleren van concrete en meetbare beleidsdoelen, die een relatie hebben met het subsidie-instrument.	De raad heeft een actieve rol gespeeld bij de kaderstelling van zowel het subsidiebeleid als de Algemene subsidieverordening. Deze zijn echter verouderd. Er zijn (nog) geen meetbare beleidsdoelen voor beleidsterreinen zoals duurzaamheid en economie. Mogelijk zijn de beleidsdoelen voor het sociaal domein verouderd. Hierdoor voldoet de gemeente deels aan de norm.
Het college geeft invulling aan de actieve informatieplicht door de raad direct te informeren in geval van afwijkingen van subsidievoorwaarden of substantiële financiële problemen bij een gesubsidieerde organisatie.	Het college geeft invulling aan de actieve informatieplicht en het subsidieoverzicht biedt raadsleden een overzicht van de verleende subsidies en afwijkingen ten opzichte van het vorige jaar. Hoewel de overzichten duidelijker kunnen, voldoet de gemeente aan de norm.
De raad geeft invulling aan zijn controlerende rol.	De gemeenteraad geeft voornamelijk invulling aan zijn controlerende rol via de financiële kaders. Doordat de subsidierelaties niet strak gekoppeld zijn aan beleidsdoelen, is de controle op de doelmatigheid (efficiëntie) van specifieke subsidies complex, waarmee de gemeente deels voldoet aan deze norm.

Bijlage 1. Geraadpleegde personen

Gemeente Montfoort

- Subsidiecoördinator
- Oud-Subsidiecoördinator
- Accounthouder SWOM
- Accounthouder Duurzaam Montfoort
- Accounthouder Ondernemersfonds Montfoort
- Concerncontroller
- Portefeuillehouder subsidies

Gesubsidieerde organisaties

- SWOM
- Duurzaam Montfoort
- Ondernemersfonds Montfoort

Bijlage 2. Factsheet SWOM

Omschrijving organisatie

Stichting Sociaal Welzijn op Maat (voorheen Stichting Welzijnsondersteuning Montfoort – Linschoten, SWOM) is de welzijnsorganisatie voor de inwoners voor Montfoort en Linschoten. Naast een breed scala aan welzijnsactiviteiten, het Steunpunt Mantelzorg, ontmoetingscentrum 't Bakkershuis en het SWOM DoeMeeHuis, biedt SWOM binnen het sociaal team de frontoffice van de Wmo, Algemeen Maatschappelijk Werk en Buurtbemiddeling aan. De SWOM is door de Belastingdienst aangewezen als 'Algemeen Nut Beogende Instelling' (ANBI). Een stichting met een ANBI-status zet zich voor minstens 90% in voor het algemeen belang. Er mag geen winstoogmerk zijn en de stichting en de betrokkenen moeten voldoen aan de integriteitseisen. Ook moet de stichting voldoen aan diverse administratieve verplichtingen en op de eigen website verplicht specifieke gegevens publiceren. De SWOM geeft in het jaarverslag een visie mee dat iedereen in staat moet zijn deel te kunnen nemen aan de maatschappij: "Wij willen creatief inspelen op de lokale behoeftes aan sociale ondersteuning. Uitgaande van de eigen kracht van de inwoner zorgen onze medewerkers en vrijwilligers voor dienstverlening die tijdig en op maat wordt geleverd." Als missie wordt hierop aangevuld: "Wij willen samen met maatschappelijke partners in Montfoort en Linschoten en hun netwerken het huidige aanbod aan dienstverlening en welzijnsactiviteiten borgen en toekomstbestendig houden." Elders in het jaarverslag wordt benadrukt dat het doel is om 'zoveel mogelijk ondersteuning te bieden waar mogelijk'.

Overzicht subsidies Stichting Welzijnsondersteuning Montfoort-Linschoten

Subsidies ¹⁷	Aangevraagd	Toegekend subsidieoverzicht
2022	€ 1.290.489	€ 1.251.360
2023	€ 1.392.336	€ 1.286.483
2024	€ 1.480.185	€ 1.429.244

De SWOM is de hoogste subsidie die verstrekt wordt in de gemeente Montfoort. De SWOM is echter niet alleen door de omvang een bijzondere casus, maar ook doordat er relatief veel personeelslasten zijn (ca. 80%) ten opzichte van de overige bedrijfsvoering. Dat betekent dat de indexaties voor deze posten soms verschillen, op basis van de CAO-stijgingen. Dit is ook te zien in de toelichtingen bij de subsidieoverzichten:

- "Het te verlenen subsidiebedrag wordt gebaseerd op de verleende subsidie in 2021. Hierboven op komt een bedrag van € 27.835,- voor een geschatte CAO-verhoging van 3,25%." (2022)
- "Het te verlenen subsidiebedrag wordt gebaseerd op het herrekenende subsidiebedrag voor 2022, aangepast wegens CAO-verhoging van € 1.251.360 naar € 1.261.258,26. Hier bovenop komt een bedrag van € 25.225,17 voor een CAO-verhoging per 01-01-2023 van 2%, in totaal een verhoging van € 35.123 t.o.v. initiële subsidie-toewijzing 2022."¹⁸

¹⁷ Het onderzoek beperkt zich tot de hoofdsubsidie voor de SWOM. Er is ook een subsidiestroom voor 'Bibliotheek-Swom' en 'SWOM - AED'. Bij deze structurele aanvragen zaten ook een incidentele subsidieaanvragen. Deze maken geen onderdeel uit van de casuïstiek.

¹⁸ In het verleden was er regelmatig onduidelijkheid over de beoogde werkwijze om te anticiperen op stijging in personeelslasten. Er wordt gewerkt met een berekening vanuit de gemeente over de ontwikkeling van personeelslasten. Als dat niet blijkt te volstaan, corrigeert de gemeente achteraf, waarbij verschillen worden verrekend. Dit maakt de SWOM kwetsbaar voor jaren zoals 2023 waar grote stijgingen in salariskosten zijn, mede doordat staat vastgelegd in de subsidieverordening dat de algemene reserve niet boven de 5% mag komen, waarbij overschotten worden teruggevorderd. Daarom is in het verleden gepoogd te anticiperen op stijging in personeelslasten in de subsidieaanvraag van de SWOM. Op 28 maart 2023 is bijvoorbeeld via een verzoek tot subsidievaststelling over het jaar 2022 gevraagd om de subsidie met terugwerkende kracht te verhogen. Toelichting: "... om binnen de wettelijke afhandelingstermijnen te blijven en niet geconfronteerd te worden met wachtlijsten." De structurele subsidieverstrekking gaat echter niet verder dan de indexatie met de CAO verhoging. De gemeente fungeert als buffer, als er een probleem zou zijn in cashflow.

- “Op het subsidiebedrag van 2023 is een indexatie toegepast van 3,25%. indien de CAO verhoging hoger is dan 3,25% zal het verschil tussen de indexatie en de daadwerkelijke CAO verhoging over de looncomponent worden herberekend.”¹⁹ (2024)

Daarnaast valt op dat de toegekende bedragen in de onderzoeksjaren structureel onder de aangevraagde bedragen liggen. Uit de interviews blijkt dat dit kwam omdat in het verleden niet altijd de juiste lijn wordt gevolgd bij de aanvragen. Voorbeeld hiervan is het aanvragen van extra FTE's die via de subsidie.²⁰ De lijn is dat dergelijke verzoeken via college naar de raad gaan, om dan bij goedkeuring in de subsidieaanvraag te landen. Ook kwam voor dat de indexatie in de aanvraag was toegepast op basis van de vorig jaar aangevraagde subsidie, en niet op basis van de toegekende.

Doorontwikkeling subsidieaanvragen

De opbouw van de subsidieaanvragen van SWOM is sterk gewijzigd in de onderzoeksjaren, zie ook tabellen op de volgende pagina. In 2023 werd nog gewerkt met een post ‘overige bedrijfskosten’, waar automatisering, huisvesting en algemene bedrijfskosten werden ondergebracht. In 2024 zijn deze posten verdeeld onder de teams. Hiermee is meer inzicht in de precieze verdeling van de subsidie. Daar tegenover staat dat de resultaatgebieden die in 2023 op de teams ‘receptie’ en ‘welzijn’ zijn gebruikt, zoals de mantelzorgconsulent, niet meer traceerbaar zijn. Andere resultaatgebieden die niet meer in de opbouw van 2024 staan zijn ‘Sociaal juridische ondersteuning’, ‘Deskundigheidsbevordering professionals’, ‘Deskundigheidsbevordering vrijwilligers’ en ‘Advieskosten’. Het is niet direct duidelijk waar deze zijn ondergebracht.

Ook zijn de kosten per team niet goed vergelijkbaar. Bij de resultaatgebieden die dit nog wel zijn valt op dat ‘WMO maatwerkvoorzieningen’, ‘Algemeen Maatschappelijk Werk’ en ‘Inloop- en activiteiten begeleiding’ allen een toename tussen de 11,1% en 12,2% hebben. Deze is in lijn met de in de subsidieaanvraag beschreven stijging van de salariskosten (8% in 2023 en 2,5% in 2024).

De subsidieaanvraag voor de resultaatgebieden ‘Dementie’ (+37%, naar € 113.861) en ‘Directe kosten activiteiten Doe-Mee-Huis’ (+92%, naar € 38.460) stijgen aanzienlijk harder.

Over het Doe-Mee-Huis staat een toelichting in de aanvraag: “Momenteel wordt de dienstverlening binnen het Doe-Mee-Huis verder geprofessionaliseerd, zodat het meer een integraal onderdeel van de totale dienstverlening van SWOM gaat zijn. Daarbij zal er ook een doelgroep analyse gemaakt worden.” De stijging op ‘Dementie’ wordt in de aanvraag echter niet toegelicht, hoewel uit interviews blijkt dat die verklaring er vaak wel is. In dit voorbeeld gaat het om het integreren van een incidentele subsidie²¹ van het Bakkershuis in de structurele subsidie. Het wordt als aandachtspunt erkend dat deze wijzigingen niet altijd goed op papier staan. De informatiebehoefte gaat breder dan alleen het toelichten van wijzigingen. Ook ziet men meerwaarde aan het strakker formuleren van de bestaande posten. Zo is er een omvangrijke ‘overige bedrijfskostenpost’ bij ‘sociaal team’. De voorkeur bij zowel gemeente als SWOM is om dit in de toekomst strakker te benoemen, zodat het beter inzicht geeft. Het huidige financieel jaaroverzicht biedt nog te weinig handvatten voor controle en is daarmee alleen te interpreteren door mensen die veel kennis hebben van de SWOM.

¹⁹ Dit wordt verder toegelicht in de subsidieaanvraag: “De einddatum van de huidige CAO is 1 juli 2023. Wij hebben een stijging van de salariskosten voorzien per 1 juli van 8%. De stijging voor 2024 hebben wij ingeschat op 2,5%. Wij gaan ervanuit dat wij, zoals gebruikelijk, achteraf gecompenseerd worden door de gemeente indien er tussentijds bijstellingen plaatsvinden in de CAO en voor een eventueel afwijkende CAO verhoging na 1 januari 2024.”

²⁰ In de subsidieaanvraag van 2024 staat: “Door de huidige ontwikkelingen waarbij SWOM vaak wordt gevraagd om nieuwe activiteiten op te zetten of te begeleiden is het lastig om de hoogte van de benodigde middelen te bepalen. Door de toegenomen armoede, energiecrisis, schuldhulpverlening, ed. is de druk op de organisatie verder verhoogd. (...) Deze aanvraag is gebaseerd op de huidige werkzaamheden, aangevuld met de onderdelen die reeds besloten zijn. De grootste toevoeging hierbij is Welzijn op recept. (...) In deze aanvraag is rekening gehouden met een extra medewerker (24 uur per week) voor Welzijn op Recept.”

²¹ De incidentele subsidies zijn veelal taken die vanuit provincie of Rijk worden toebedeeld (‘Spuk’), maar het kan ook gaan om ‘pleisterwerk’ om tijdelijke gaten te vullen. Dit is wel complex voor de SWOM om solide personeelsbeleid op te voeren.

Opbouw subsidie in subsidieaanvraag 2023

Team	Resultaatgebied	Bedrag
Staf	Directie en ondersteunende diensten	€ 224.778
Receptie	Inloop vrijwilligers en inwoners	€ 61.081
	Admin. ondersteuning activiteiten en diensten Welzijn	€ 12.000
Welzijn	Ontwikkeling en begeleiding Individuele hulpvragen	€ 121.140
	Mantelzorgconsulent	€ 20.000
	Activiteiten en diensten	€ 30.000
	Directe kosten Welzijnsactiviteiten	€ 10.000
Sociaal Team	WMO maatwerkvoorzieningen	€ 297.420
	Algemeen Maatschappelijk Werk	€ 94.162
	Dementie	€ 82.910
	Sociaal juridische ondersteuning	€ 40.000
Doe Mee Huis	Inloop- en activiteiten begeleiding	€ 129.345
	Directe kosten activiteiten Doe Mee Huis	€ 20.000
Overige bedrijfskosten	Automatisering, onderhoud en aanschaf	€ 32.000
	Huisvesting Montfoort-Linschoten	€ 40.000
	Algemene bedrijfskosten	€ 135.000
	Deskundigheidsbevordering vrijwilligers	€ 7.500
	Deskundigheidsbevordering professionals	€ 25.000
	Advieskosten	€ 10.000

Opbouw subsidie in subsidieaanvraag 2024

Team	Resultaatgebied	Bedrag
Staf	Personele kosten	€ 207.915
	Huisvesting	€ 5.539
	Automatisering	€ 6.050
	Overige bedrijfskosten	€ 17.679
Receptie	Personele kosten	€ 67.532
	Huisvesting	€ 2.920
	Automatisering	€ 3.190
	Overige bedrijfskosten	€ 9.320
Welzijn	Personele kosten	€ 245.576
	Huisvesting	€ 7.010
	Automatisering	€ 7.640
	Overige bedrijfskosten	€ 22.330
Sociaal Team	WMO maatwerkvoorzieningen	€ 330.333
	Algemeen Maatschappelijk Werk	€ 104.894
	Dementie	€ 113.861
	Huisvesting	€ 9.630
	Automatisering	€ 10.510
	Overige bedrijfskosten	€ 103.020
Doe Mee Huis	Inloop- en activiteiten begeleiding	€ 145.186
	Directe kosten activiteiten Doe Mee Huis	€ 38.460
	Huisvesting	€ 4.090
	Automatisering	€ 4.460
	Overige bedrijfskosten	€ 13.040

Beleidskader en subsidieregeling op basis waarvan de organisatie subsidie ontvangt

De structurele subsidieaanvraag SWOM uit 2024 is gebaseerd op begroting 2024 en de Visie SWOM uit 2021. Deze koppeling wordt verder niet toegelicht. Er is geen referentie naar het subsidiebeleid, of de daarin genoemde taakvelden. In 2023 werd ook het jaarwerkplan meegestuurd, maar dit is geen verplichting en in 2024 gebeurde dit niet. In de interviews wordt bevestigd dat de koppeling aan gemeentelijke doelen daarmee complex en indirect is. Er worden momenteel stappen gezet om deze koppeling te versterken (zie *'Doorontwikkeling subsidie SWOM: modules gekoppeld aan te bereiken doelen'*). Als reden voor de besluitvorming over de toekenning van de subsidie wordt nu nog consequent aangegeven dat de toekenning past binnen het subsidieplafond van ons begrotingsprogramma 5. Inkomen, jeugd en WMO, en dat het subsidiebedrag is in overeenstemming met het door het college vastgestelde subsidieoverzicht. Dit zijn puur procesmatige kaders. Een inhoudelijke toetsing of de subsidieaanvraag aansluit bij de gemeentelijke beleidsdoelen ontbreekt.

Wijze van verantwoording subsidie

De verantwoording van SWOM verloopt via twee documenten. De eerste betreft het jaarverslag waarin de organisatie de gesubsidieerde werkzaamheden van het afgelopen jaar omschrijft. Daarnaast is er een financieel jaarrapport van de stichting, voorzien van een accountantsverklaring.

In de onderzochte jaarverslagen splitst SWOM de activiteiten op in meerdere onderdelen, te weten:

- Receptie
- Welzijn
- Steunpunt Mantelzorg
- DoeMeeHuis
- Huis van Ervaring
- Ontmoetingscentrum 't Bakkershuis
- Sociaal Team
- Algemeen Maatschappelijk Werk
- Vrijwilligers

Aan de hand van deze onderdelen, die deels opgehangen lijken aan de teams en resultaatgebieden in de subsidieaanvraag, worden de prestaties van het afgelopen jaar uitgelicht en kort ingegaan op de uitdagingen voor de toekomst. SWOM geeft zelf ook aan dat er veel wordt bijgehouden 'om maar iets in nummers te kwantificeren'. Er wordt geen poging gedaan om de prestaties te koppelen aan effecten. Zo zijn er geen partner- en klanttevredenheidsonderzoeken²² en/of scores op beleidsindicatoren. Dit maakt de controle op doeltreffendheid complex. De indeling helpt onvoldoende met de koppeling aan gemeentelijke beleidsdoelen, ook omdat de activiteiten hier niet direct aan verbonden zijn. Er is daarmee geen controle of activiteiten voldoende renderen. In de praktijk is de inhoudelijke aansturing van de SWOM hierop daarmee zeer beperkt. De ontwikkeling met de modules (zie *Doorontwikkeling subsidie SWOM: modules gekoppeld aan te bereiken doelen*) moet hier meer sturing aan geven. Momenteel ligt de nadruk op de jaarrekening, met een check of er aandachtspunten zijn bij de middelen.

²² Er is een gemeentelijk cliëntervaringsonderzoek waar ook componenten in zitten die voor de SWOM van belang zijn, maar deze worden niet opgevoerd in het jaarverslag van de SWOM. Dat heeft te maken met dat het een gemeentelijk onderzoek is, maar ook met dat het te laat verscheen (juni) om in de verantwoording mee te nemen.

Behalve gedocumenteerde verantwoording voert de accounthouder van de gemeente meermaals per jaar gesprekken met de directeur en operationeel leidinggevende van SWOM. Ook diverse beleidsadviseurs hebben regelmatig contact met SWOM over operationele zaken. Er is dus veelvuldig overleg met SWOM in de vorm van een soort contractbeheer. Over het algemeen is er een relatie tussen de gemeente en SWOM op basis van vertrouwen.

Doorontwikkeling subsidie SWOM: modules gekoppeld aan te bereiken doelen

Op 4 december 2023²³ heeft het college van B&W de raad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de wens om de subsidie van SWOM meer modulair in te willen richten, waarbij per module een financiële verantwoording plaatsvindt binnen de totale subsidie. Het voornemen is om de subsidieverstrekking aan de SWOM nader te concretiseren door deze te voorzien van doelen en resultatenafspraken. Dit is een gedeelde wens van de gemeente én van het bestuur van de SWOM. Hiermee is er meer duidelijkheid over wat de gemeente, en in het verlengde daarvan de inwoners, van de SWOM mogen verwachten. Uitgangspunt is het verzakelijken van de samenwerkingsrelatie, waaronder het specificeren van de opgave, rollen en verantwoordelijkheden.

Op 30 september 2024 is er in een raadsinformatiebijeenkomst stilgestaan bij de nieuwe 'contouren van de samenwerkingsafspraken met SWOM'. De opdracht aan SWOM is hier uitgewerkt in vier²⁴ modules: Inloophuis voor inwoners met beginnende geheugenproblematiek, Welzijn, Doe-Mee-Huis en Sociaal Team, met ieder een eigen doelstelling(en)²⁵:

- Welzijn richt zich op de hulpvragen van de inwoner. Wij proberen de eigen kracht van de inwoner te versterken om te voorkomen dat er een zorgbehoefte komt.
- Het DoeMeeHuis biedt ondersteuning voor inwoners die zonder deze ondersteuning zijn aangewezen op zorg en/of WMO-voorzieningen.
- Sociaal Team:
 - WMO uitvoering volgens de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.
 - Het bieden van ondersteuning en advies, met als doel dat inwoners zich hierna weer in de eigen omgeving en op eigen kracht kunnen redden.
 - Het verwijzen naar en indiceren van passende zorg of ondersteuning, zo dichtbij en licht mogelijk.

De modulaire inrichting gaat niet gepaard met een toe- of afname aan subsidie voor de SWOM. Het is alleen gesplitst in meerdere onderdelen, waarbij per module gekeken kan worden of de dienstverlening op peil is. Ook wordt het hiermee makkelijker om afwijkingen te verklaren. Per module worden er prestaties afgesproken en zijn er kwaliteitseisen opgesteld. Daarnaast is er per module een ontwikkelopgave opgesteld. In de kaders voor samenwerking wordt expliciet aandacht besteed aan monitoring. Prestatie-indicatoren worden in de toekomst door de gemeente en SWOM samen opgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de informatiebehoefte van de raad, zo wordt meegegeven in de raadsinformatiebijeenkomst.

Per kwartaal gaan er per module ambtelijke voorgangsgesprekken plaatsvinden tussen de directeur van SWOM en de accounthouder van de gemeente. Elk half jaar is er bestuurlijk overleg tussen het stichtingsbestuur, directie SWOM en de wethouders sociaal domein van de gemeente Montfoort. Aan het eind van het jaar wordt dan stilgestaan bij de mate waarin de inhoud van de

²³ RIB Proces SWOM (zaaknummer 244599)

²⁴ Eerdere communicatie sprak van vijf modules. De module bibliotheek is geschrapt, want dit is een eigen organisatie en de enige link is dan er welzijnsactiviteiten ('Doe-Mee-Huis') plaatsvinden in de bibliotheek.

²⁵ De module geheugenproblematiek was in de informatieavond niet behandeld, omdat hier eerder al over gecommuniceerd was richting college, blijkt uit de interviews.

modules aansluit bij maatschappelijke en lokale ontwikkelingen. De modules en de ontwikkelopgave voor het komende jaar opgesteld en vertaald in de subsidieaanvraag. Hoewel de werkwijze nog niet helemaal is uitgewerkt, zien de betrokkenen een meerwaarde in een voorbespreking die plaatsvindt voor de aanvraag, zodat verwachtingen over en weer in lijn zijn. Ook is er behoefte aan een evaluatie-structuur.

Vanuit beide partijen wordt de ontwikkeling omarmd, en geborgd door procedures strakker op papier te zetten. Vanwege de subsidierelatie, kan echter niet alles dichtgetimmerd worden. De gemeente 'gaat niet over de inhoud'. De sleutel zit vooral in wijzigingen in de inhoud met gevolgen voor financiën. Meer duidelijkheid over de procedures voor de SWOM zal volgens betrokkenen helpen bij de efficiency van de processen. Zo is er per module een budget beschikbaar gesteld. Het is niet mogelijk om zonder akkoord van de gemeente te schuiven binnen de budgetten. Indien de gemeente een aanvullende opdracht bij SWOM wil beleggen, wordt hier een aanvullende incidentele subsidie voor verstrekt.

Bijlage 3. Factsheet Ondernemersfonds Montfoort

Omschrijving organisatie

Aanleiding voor het Ondernemersfonds is dat de bedrijfsverenigingen (ondernemersorganisaties DeBIJ, de Winkeliersvereniging Montfoort, de BV-M en VVE Heeswijk) merkten dat de slagkracht van hun verenigingen afnam, omdat er ondernemers waren die de meerwaarde van bedrijfsverenigingen onvoldoende inzagen ('free riders'), waarna een overkoepelend Ondernemersfonds naar Leids model is gevormd. In april 2015 is door de ondernemersorganisaties in samenwerking met de Rabobank en de gemeente Montfoort uitgesproken gezamenlijk de stad te willen versterken door de oprichting van het Ondernemersfonds Montfoort. Het fonds is in het najaar van 2015 opgericht, en per 2016 gestart. De subsidie is ondergebracht in begrotingsprogramma 3 – Wonen en Ruimte.

Het Ondernemersfonds Montfoort heeft als doel het bevorderen van de leefbaarheid en veiligheid en ruimtelijke kwaliteit in de openbare ruimte(n) van het gebied binnen de gemeente Montfoort vanuit een centraal ondernemersfonds en het creëren van financiële middelen die kunnen worden aangewend ter stimulering van het bedrijfsleven en de werkgelegenheid in Montfoort, waarbij de binding van de eigen inwoners met de eigen gemeente hoog is en bestedingen worden verricht in de eigen stad en het stimuleren van ondernemers in Montfoort om te komen tot samenwerkingsverbanden en collectieve initiatieven ter stimulering van ondernemersbelangen en het financieren van collectieve initiatieven van ondernemers in Montfoort.

De verwachte prestatie wordt in de beschikking van 2 december 2021, geformuleerd als: 'Vanuit een centraal ondernemersfonds middelen creëren die worden aangewend ter stimulering van het bedrijfsleven en de werkgelegenheid in Montfoort, waarbij de binding van de eigen inwoners met de eigen gemeente hoog is en bestedingen worden gedaan in de eigen stad.'

Overzicht subsidies Ondernemersfonds Montfoort

Subsidies	Aangevraagd	Toegekend
2022	€180.000 structureel en €74.000 incidenteel ²⁶	€180.000 structureel en €74.000 incidenteel
2023	€180.000	€180.000
2024	€180.000	€180.000

Historie subsidieopbouw

Ondernemersverenigingen uit Montfoort en Linschoten kunnen aanvragen indienen bij het Ondernemersfonds voor het krijgen van een subsidie om vervolgens een bepaald project uit te kunnen voeren. Hiervoor ontvangt het Ondernemersfonds jaarlijks een subsidie van € 180.000,-. Dit bedrag wordt – in tegenstelling tot het gros van de overige subsidies – niet geïndexeerd. Dit heeft een verklaring, want een toename van de subsidie gaat ook gepaard met een hogere OZB-opslag. Het bedrag wordt verzameld door middel van een opslag op de onroerende-zaakbelasting

²⁶ Het Ondernemersfonds vraagt elk jaar 180.000 aan en ontvangt deze ook op basis van de uitvoeringsovereenkomst. De overige bedragen op de subsidieoverzichten in 2022 en 2023 hebben betrekking op de gelden die bestemd zijn voor agrariërs en maatschappelijke instellingen. Deze staan onder hetzelfde grootboeknummer. Voorheen verliep dit allemaal via het Ondernemersfonds en konden agrariërs en maatschappelijke instellingen restitutievragen. Dit kan echter vanaf 2021 niet meer n.a.v. een rechtelijke uitspraak (zie ook historie subsidieopbouw).

(OZB) voor eigenaar/gebruiker niet woningen toegepast. Dit heeft als gevolg dat de slagkracht van het fonds door de inflatie in de afgelopen jaren is beperkt.

Het fonds heeft in 2015 een uitvoeringsovereenkomst gesloten met de gemeente Montfoort. Vier jaar lang werkte men op deze wijze. Bij het aflopen van de termijn (2019) werd op basis van een motie het college verzocht bij de geplande evaluatie van het ondernemersfonds in het eerste kwartaal van 2020 zoveel mogelijk individuele ondernemers te betrekken, aandacht te besteden aan de gehanteerde transparantie en de samenwerking met de verschillende deelnemers, de rol van de gemeente in het fonds en de doelmatigheid van de ingezette financiën te onderzoeken. Er zijn op donderdagavond 12 maart 2020 presentaties gehouden naar aanleiding van de motie, waarvoor alle fracties waren uitgenodigd. Op verzoek van de stellers van de motie heeft het Ondernemersfonds een onderzoek onder de ondernemers gehouden. Dinsdagmiddag 6 oktober 2020 heeft het Ondernemersfonds de uitslag van de enquête in de raadzaal aan de stellers gepresenteerd. Met als resultaat dat de aanwezige fractievertegenwoordigers aangaven dat het Ondernemersfonds Montfoort bestaansrecht heeft. Het college stelt daarmee in november 2020 voor de overeenkomst met één jaar te verlengen. Deze korte looptijd werd ingegeven doordat op dat moment tijd en expertise ontbrak om een gedegen besluit te nemen met rugdekking van de gemeenteraad en dat gekeken moest worden naar de restitutie c.q. subsidiëring aan de agrariërs.

Die restitutieregeling werkte als volgt: de gemeente heft dat jaar van de bedrijven een opslag op de OZB van € 247.000,- en gaf vervolgens aan het Ondernemersfonds € 180.000,- subsidie. De overige € 67.000 werd tot 2020 via de restitutieregeling teruggegeven aan de agrariërs en de eigenaren en gebruikers van de maatschappelijke objecten. Eerder dat jaar was echter door het Hof Den Haag geoordeeld dat het ondernemersfonds van de gemeente Teylingen en Bodegraven-Reeuwijk niet in stand kon blijven, omdat via het hanteren van een restitutieregeling bepaalde categorieën 'niet-woningen' feitelijk minder belasting betalen dan andere categorieën 'niet-woningen'. Deze categorieën betalen namelijk niet het volledige bedrag zoals is bepaald in de Verordening OZB, maar het op grond van deze verordening verschuldigde bedrag verminderd met het bedrag dat op grond van de restitutieregeling aan hen wordt teruggegeven. Dit bracht ook een risico met zich mee voor het Ondernemersfonds Montfoort, omdat dat van een soortgelijke constructie gebruik maakt. In de constructie tot en met 2020 vond er via het Ondernemersfonds een restitutie plaats aan de agrariërs, die op grond van bovengenoemde jurisprudentie niet meer is toegestaan.

Gedurende het jaar komt er meer duidelijkheid over de rechtmatigheid van de oplossing. De gemeente stelt in het raadsvoorstel dat op grond van artikel 216 juncto 220 Gemeentewet de vaststelling van het OZB-tarief een zelfstandige bevoegdheid van de gemeenteraad is. De belastingrechter is dan ook niet bevoegd om over de tarieven te oordelen, tenzij de tariefstijging of tariefstelling in strijd is met een hogere wettelijke regeling of leidt tot een onredelijke belastingheffing. In dit voorstel wordt gepleit voor het in stand houden van de huidige opslag. Van een onredelijke belastingheffing of een disproportionele tariefstijging is dan ook geen sprake. Daarnaast staat het de raad vrij de OZB-opbrengsten naar eigen inzicht besteden, bijvoorbeeld ten behoeve van het Ondernemersfonds.

In de raadsvergadering van 5 juli 2021 is besloten de constructie te verlengen tot en met 2026. Deze meerjarige constructie maakt het mogelijk om relatief grote projecten op te pakken, omdat over meerdere jaren er zekerheid is van budget. Een amendement van de SGP om over te gaan tot de constructie van een Bedrijfs Investerings Zone (BIZ) is in deze vergadering verworpen. Er is een

nieuwe uitvoeringsovereenkomst afgesloten. Deze is korter en staat bijvoorbeeld niet stil bij de inhoudelijke doelstellingen. Wel staat er in artikel 1 dat deze overeenkomst een verlenging betreft van de bestaande uitvoeringsovereenkomst uit 2015, zodat de inhoud van die uitvoeringsovereenkomst overeind blijft, tenzij daarvan bij deze overeenkomst wordt afgeweken.

In de uitvoeringsovereenkomst voor de subsidieverstrekking van € 180.000 voor de periode tot 2026 wordt duidelijk dat aan de agrariërs de alternatieven zijn gepresenteerd, namelijk aansluiten bij de bestaande vereniging dan wel een eigen 'agrarische' vereniging oprichten en afzonderlijk gesubsidieerd worden. Voor de bij de agrariërs opgelegde toeslag is een Lokale Agrarische Vereniging Montfoort en Linschoten tot stand gekomen in 2022. Deze opereert los van Ondernemersfonds Montfoort-Linschoten. De verwachting is dat in 2025 de maatschappelijke organisaties zich ook gaan verenigen om vervolgens aanspraak te maken op de gelden. Deze ontwikkelingen zijn ook de reden dat in de subsidieoverzichten nog sprake is van een bedrag van € 180.000,- per jaar en een incidentele subsidie van € 74.000. In latere subsidieoverzichten wordt dit als een aparte post voor agrariërs genoteerd.

Beleidskader en subsidieregeling op basis waarvan de organisatie subsidie ontvangt

De subsidie aan het Ondernemersfonds heeft een atypische verstrekking. Dit is in de eerste plaats doordat het bedrag via de OZB-opslag wordt opgehaald en naar de ondernemers wordt teruggebracht via dit fonds²⁷. In de tweede plaats is al geconstateerd dat er geen indexatie plaatsvindt. Ook in de basis waarop het Ondernemersfonds subsidie ontvangt wijkt af, omdat er sprake is van een uitvoeringsovereenkomst voor vier jaren.

Er is een jaarlijkse aanvraag, maar die heeft geen koppeling aan doelstellingen. Zo lang het Ondernemersfonds zich aan de regels in de uitvoeringsovereenkomst houdt, zal de aanvraag altijd worden gehonoreerd. Hierin staat onder meer dat de begroting elk jaar wordt voorzien van een bijbehorend actieplan (art. 4.2) en dat het bestuur 'uiterlijk op 1 februari van elk jaar een overzicht van de geplande activiteiten voor datzelfde jaar aan de gemeente' (art. 5.1). In de overeenkomst staat geen expliciete koppeling aan beleidsdoelstellingen. Wel zijn de doelstellingen van het Ondernemersfonds duidelijk gecommuniceerd in hun eigen jaarstukken:

- Jongeren opleiden en in laten vloeien in de Montfoortse bedrijven
- Eigen inwoners laten werken in eigen gemeente
- Stimuleren kopen en verblijven in eigen gemeente
- Bedrijven onderling meer zaken laten doen met elkaar
- Vergroten bedrijvigheid met kwalitatief hoogwaardige bedrijven
- Platform voor inwoners van Montfoort en Linschoten, andere partijen en met de gemeente

Dit zijn de doelen van het fonds, maar door het intensieve contact tussen gemeente en het bestuur van het Ondernemersfonds (4x per jaar) wordt geborgd dat de doelen van de gemeente en het fonds in lijn zijn met elkaar. De link met de doelen van het subsidiebeleid zijn zeer beperkt. Het subsidiebeleid van de gemeente heeft immers als doel 'het ondersteunen en stimuleren van activiteiten van welzijnsinstellingen in de breedste zin van het woord om de sociale cohesie in de gemeente Montfoort in stand te houden en te bevorderen'. De doelen van het Ondernemersfonds raken wel doelen op het gebied van sociale cohesie, maar dat dit is meer indirect.

²⁷ Deze werkvorm wordt landelijk vaker toegepast, al wordt er doorgaans wel een artikel in dergelijke uitvoeringsovereenkomsten opgenomen waaruit blijkt dat de Algemene Subsidieverordening van de gemeente niet van toepassing is op deze subsidie en de uitvoeringsovereenkomst leidend is. Dat is in deze uitvoeringsovereenkomst niet het geval.

Wijze van verantwoording subsidie

In de meerjarige overeenkomst staan bepalingen die aansluiten bij het subsidiebeleid, zoals een jaarlijkse formele subsidieaanvraag en een verantwoording, door middel van een jaarverslag met daarin inzicht in de activiteiten. Het jaarverslag is echter vrij summier. Bij de jaarverslagen zit geen balans of resultatenrekening, en geen inhoudelijk verslag over de geleverde prestaties. Er worden enkele activiteiten en investeringen genoemd als voorbeelden, zonder dat hier kosten bij in kaart worden gebracht. Hieruit kan niet worden opgemaakt in welke mate de subsidie bij heeft gedragen aan de vooraf bepaalde doelen. De afstemming en sturing vanuit de gemeente zit meer in het zeer regelmatige contact en overleg dat plaatsvindt. Eenmaal per kwartaal komt het bestuur van het Ondernemersfonds bij elkaar, waarbij ook de accounthouder vanuit de gemeente aansluit. Minimaal eenmaal per jaar is ook de portefeuillehouder/wethouder aangesloten bij zo'n bestuursvergadering. Sinds 2024 is het streven uitgesproken om daarnaast jaarlijks met het gehele college en het bestuur van het Ondernemersfonds bij elkaar te komen. Hier worden bestuurlijke doelstellingen besproken en indien nodig/mogelijk op elkaar afgestemd. Los van deze vaste momenten is er ook regelmatig anderszins contact met de accounthouder over de uitvoering van diverse plannen. Deze contacten zorgen er voor dat het Ondernemersfonds haar activiteiten en gelden kan inzetten in dienst van de gemeentelijke doelen, en dat de gemeente goed zicht houdt op de bestedingen van het Ondernemersfonds. Ook raadsleden komen regelmatig in aanraking met de activiteiten van het fonds, via de nieuwsbrief of via de tweejaarlijkse rondleiding voor raadsleden.

Bijlage 4. Factsheet Duurzaam Montfoort

Omschrijving organisatie

Stichting Duurzaam Montfoort is een stichting, opgericht in november 2018. De Belastingdienst heeft Duurzaam Montfoort vanaf 17 november 2023 geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Een stichting met een ANBI-status zet zich voor minstens 90% in voor het algemeen belang. Er mag geen winstoogmerk zijn en de stichting en de betrokkenen moeten voldoen aan de integriteitseisen. Ook moet de stichting voldoen aan diverse administratieve verplichtingen en op de eigen website verplicht specifieke gegevens publiceren.

In de statuten is het doel van Duurzaam Montfoort vastgelegd: *‘Een onafhankelijk platform te vormen voor en door inwoners van Montfoort en Linschoten ten behoeve van een gezonde leefomgeving, voor nu en voor later, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords’.*

Overzicht subsidies Stichting Duurzaam Montfoort

Subsidies	Aangevraagd	Toegekend
2022	€ 2.896	€ 2.896
2023	€ 11.549	€ 11.549
2024	€ 13.975	€ 12.426 ²⁸

Het bedrag wat de Stichting voor 2022 aanvraagt is beduidend lager dan in vergelijking met eerdere jaren. De reden hiervoor is dat de stichting kiest om geen eigen vermogen²⁹ op te bouwen maar dit direct in te zetten (te reserveren) voor het uitvoeren van activiteiten in 2022. Het is bij de huidige accounthouder niet bekend of dit gevolgen heeft gehad voor de manier van controleren, omdat in het beleid staat dat onder de € 7.500 geen controle nodig is.

In 2023 is de toekenning weer conform toekenning vóór 2022. In 2024 wordt echter meer budget aangevraagd, met in de aanvraag de onderbouwing: “Het betreft voortzetting van de activiteiten, zoals die in 2023 zijn uitgevoerd.” Bij navraag blijkt dat de verhoging in de aanvraag zijn oorsprong vond in de komst van een nieuwe vrijwilliger die nieuwe initiatieven rondom flora en fauna wilde uitzetten. Door een fout bij de gemeente werd aanvankelijk alleen de indexatie toegepast, maar na een zienswijze op deze toekenning is alsnog het gehele aangevraagde bedrag toegekend.

Beleidskader en subsidieregeling op basis waarvan de organisatie subsidie ontvangt

De koppeling aan het subsidiebeleid - of de daarin genoemde taakvelden – is niet aanwezig. Het subsidiebeleid (2013) focust in doelstellingen sterk op sociaal domein (‘het ondersteunen en stimuleren van activiteiten van welzijnsinstellingen in de breedste zin van het woord om de sociale cohesie in de gemeente Montfoort in stand te houden en te bevorderen’). Hier mist het thema duurzaamheid. In theorie is het mogelijk via de sociale component van de werkzaamheden een link te maken is, maar volgens de direct betrokkenen is het logischer om duurzaamheid explicieter in het subsidiebeleid te noemen als mogelijk doel.

Een extra complicerende factor is dat de gemeente Montfoort geen overkoepelend duurzaamheidsbeleid voert waar Duurzaam Montfoort op kan terugvallen. Er zijn onderdelen vastgelegd (klimaatakkoord, energietransitie, circulaire economie), maar er is geen overkoepelend

²⁸ Door een fout bij de gemeente werd aanvankelijk alleen de indexatie toegepast, zoals in het subsidieoverzicht staat vermeld. Na een zienswijze op deze toekenning is alsnog het gehele aangevraagde bedrag toegekend.

²⁹ In de subsidieaanvraag van het daaropvolgende jaar wordt duidelijk dat dit komt door extra inkomsten door RRE en minder uitgaven vanwege de corona-pandemie.

beleid met bijbehorende doelen. Dat maakt de P&C-cyclus de enige houvast om een koppeling tussen activiteiten van Duurzaam Montfoort en het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid te maken. Dit gebeurt nu nog niet in de praktijk. Als reden voor de besluitvorming over de toekenning van de subsidie wordt in de afgelopen jaren aangegeven dat de toekenning past binnen het subsidieplafond van ons begrotingsprogramma 3 (wonen en ruimte) en dat het subsidiebedrag is in overeenstemming met het door het college vastgestelde subsidieoverzicht. Dit zijn puur procesmatige kaders.

Een inhoudelijke toetsing of de subsidieaanvraag aansluit bij de gemeentelijke beleidsdoelen wordt hier niet aan toegevoegd. Dat betekent niet dat deze helemaal niet plaatsvindt. In een gesprek tussen de accounthouder en Duurzaam Montfoort rond het jaarplan wordt stilgestaan bij de beoogde activiteiten, en is er een globale toets of deze in lijn zijn met de doelstellingen van Duurzaam Montfoort. Er is dus geen toetsing met gemeentelijke doelen, maar met die van Duurzaam Montfoort. Deze doelen zijn er sinds de start van Duurzaam Montfoort, en het is niet bekend of en in welke mate deze doelen tot stand zijn gekomen in samenspraak met de gemeente.

Omdat de activiteiten vaak logisch te koppelen zijn aan de doelstelling, in grote mate identiek zijn aan eerdere jaren en/of ingegeven zijn door aanhaken bij landelijke duurzaamheidsactiviteiten, is er niet vaak redenen om hier op te verdiepen in het gesprek rond het jaarplan.

Sinds 2024 wordt er gewerkt met een vragenlijst die door de subsidiënt (Duurzaam Montfoort) is ingevuld, en die door de accounthouder wordt doorgezet naar het team financiën. In het zaakstelsel zit een automatische koppeling aan andere relevante stukken, zoals het jaarplan. De beoordeling van de vragen is de eerste stap die de accounthouder zet in het aanvraagproces. Op basis van deze beantwoorde vragen en inzichten uit het overleg rond het jaarplan wordt een advies gegeven over de gunning van de subsidie.

Wijze van verantwoording subsidie

In het jaarverslag is via de activiteitenkalender een terugblik op de geleverde prestaties. Het jaarverslag wordt – net als het jaarplan – besproken. Bij dit overleg is ook de portefeuillehouder aanwezig. Vooraf is er een check door de accounthouder of het verslag in lijn is met het jaarplan van het bijbehorende jaar. Eventuele afwijkingen worden – als deze nog niet in het jaarverslag zijn toegelicht – besproken. Hierbij kan gedacht worden aan een wijziging doordat expertise wegvalt of toegevoegd wordt door verhuizing (of komst) van een (nieuwe) vrijwilliger, of een algemeen gebrek aan vrijwilligers.

Het jaarverslag van Duurzaam Montfoort poogt duidelijk zo veel mogelijk inzichten te geven via harde data, bijvoorbeeld door het aantal geplaatste regentonnen, aangelegde boomspiegels en opgehaald kerstbomen te benoemen. Niet alle inspanningen lenen zich echter voor dergelijke cijfermatige onderbouwing. Zo is er wel kwalitatieve informatie over bijvoorbeeld het Repair Café, de zwerfvuilambassadeurs en de energie ambassadeurs, maar kan deze niet worden ondersteund door cijfers. Bij de stukken zit ook een jaarrekening, met overzicht van inkomsten en uitgaven, en een balans. Hieruit kan niet direct worden opgemaakt in welke mate de subsidie bij heeft gedragen aan de vooraf bepaalde beleidsdoelen.

Bijlage 5. Wettelijk kader evaluatie subsidiebeleid

Wettelijk voorschrift subsidies

De Algemene wet bestuursrecht (artikel 4:23, lid 1) bepaalt dat een bestuursorgaan subsidie verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat beschrijft voor welke activiteiten een subsidie kan worden verstrekt. Voor gemeenten betekent dit dat de grondslag voor structurele subsidies in een formele verordening moet worden vastgelegd. Volgens de memorie van toelichting bij de Awb moet een wettelijk voorschrift, in dit geval een gemeentelijke verordening, aan de twee volgende eisen voldoen om de beoogde doelmatigheid en rechtszekerheid te bereiken. Het moet een omschrijving bevatten van de activiteiten, waarvoor subsidie kan worden verleend en het moet een grondslag bevatten voor de verplichtingen, die het bestuursorgaan aan de subsidieverlening kan verbinden. Artikel 4:24 schrijft voor dat voor de op wettelijk voorschrift gebaseerde subsidies ten minste eenmaal in de vijf jaren een verslag wordt gepubliceerd over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidie in de praktijk, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

Verschil beleidsregel en voorschrift.

Een beleidsregel is geen verordening, maar een algemene regel waarin het bestuursorgaan heeft neergelegd hoe het belangen afweegt. Verschil met een verordening is dat een beleidsregel alleen het bestuursorgaan zelf bindt en geen werking “naar buiten” heeft. Een beleidsregel of –nota kan dus geen zelfstandige grondslag voor subsidieverstrekking zijn. Ten tweede kan én moet er bij beleidsregels soms worden afgeweken van de beleidsregel (artikel 4:84 Awb), terwijl er bij algemeen verbindende voorschriften niet van het wettelijk voorschrift mag worden afgeweken. Ten derde behoeven beleidsregels geen wettelijke grondslag, terwijl algemeen verbindende voorschriften wel een dergelijke grondslag behoeven. Voor het wijzigen van beleidsregels is derhalve dan ook geen wettelijke grondslag nodig.

Uitzondering wettelijk voorschrift

In een aantal gevallen zou de eis van een wettelijk voorschrift onevenredig zwaar of minder wenselijk zijn. Het derde lid van artikel 4:23 bevat daarom een viertal uitzonderingen op de eis van een wettelijk voorschrift:

1. Voor min of meer spoedeisende gevallen is bepaald dat men alvast met de subsidieverstrekking mag beginnen, mits de voorbereiding van het wettelijk voorschrift ter hand is genomen;
2. Voor subsidies die rechtstreeks zijn gebaseerd op een door de Europese Unie vastgesteld programma;
3. Indien de begroting de subsidieontvanger en het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld, vermeldt, of
4. In incidentele gevallen, mits de subsidie voor ten hoogste vier jaren wordt verstrekt.

Bijlage 6. Overzicht subsidies 2024

Pr.	Aanvrager	omvang	groei/krimp t.o.v. 2023
5	SWOM	€ 1.403.925	1,09
5	Stichting De Thuisbasis Sociaal Werk, Jeugdteam	€ 595.766	1,29
4	Bibliotheek - Het Groene Hart Bibliotheek	€ 210.252	1,10
3	Ondernemersfonds Montfoort/Linschoten	€ 180.000	0,74
5	Stichting Vluchtelingenwerk West en Midden Nederland	€ 61.235	1,08
3	Agrariers	€ 55.104	nieuw
4	Stichting Zwembad Montfoort	€ 41.000	1,01
4	Bibliotheek - swom	€ 38.413	1,10
5	Handjehelpen	€ 18.719	1,09
4	De Thuisbasis VVE	€ 15.860	1,11
4	Stichting Zwembad Montfoort (aflossing lening)	€ 14.605	1,00
3	Stichting Platform Duurzaam Montfoort	€ 13.975	1,21
5	Incidentele subsidies programma 5	€ 12.924	1,08
4	Stichting Radio Stad Montfoort	€ 8.070	1,08
5	Stichting Schuldhulpmaatje	€ 6.811	nieuw
3	Kinderboerderij Montfoort	€ 5.427	1,08
4	MBO on Stage	€ 5.000	nieuw
4	Incidentele subsidies programma 4	€ 4.842	1,08
5	Stichting Vakantie Ontspanning Montfoort	€ 4.411	1,08
4	Muziekvereniging Sint Carolus	€ 4.110	0,84
5	Stichting Slachtofferhulp Nederland	€ 3.941	1,08
4	Stichting Koningsdag Montfoort	€ 3.847	1,08
4	Vereniging Oud-Linschoten	€ 3.489	1,55
4	Stichting Oud Montfoort	€ 3.489	1,08
4	Muziekvereniging Ons Genoegen	€ 2.883	1,13
4	Oranje comite Linschoten	€ 2.421	1,08
4	Dorpsplatform Linschoten	€ 2.200	nieuw
3	Stichting Woerdens Techniek Talent	€ 1.883	1,08
4	Muziekvereniging Linfano	€ 1.592	1,08
4	Stichting Cultureel Montfoort	€ 1.076	1,08
5	Buurtbus vereniging W-IJ 505	€ 1.076	1,08
5	Stichting Tent Activiteiten Montfoort (3 seasons, pret in park)	€ 1.076	1,08
5	Stichting Veteranen Lopikerwaard	€ 807	1,08
4	4 en 5 mei comité Montfoort	€ 771	1,08
4	Comm. dodenherdenking 4 mei Linschoten	€ 484	1,08
5	Proxima Terminale zorg.	€ 322	1,07

Bijlage 7. Bestuurlijke reactie

Aan:
Rekenkamer Montfoort,
Postbus 41,
3417 ZG MONTFOORT.

Zaaknummer	442663	Behandeld door	Hans Teeuwen
Onderwerp	Rekenkameronderzoek subsidiebeleid Montfoort	Telefoonnummer	0348-476400
Uw kenmerk		Bijlage(n)	
Datum	18 februari 2025		

Geachte heer, mevrouw,

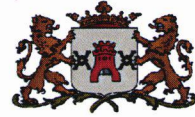
Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van uw rapport d.d. januari 2025 met betrekking tot het subsidiebeleid, waarbij u ons college de gelegenheid geeft een reactie te geven.

De bevindingen en de conclusies van uw kamer verrassen ons niet. Wij zijn ons ervan bewust dat het subsidiebeleid sterk verouderd is en dat actualisatie noodzakelijk is. In het verlengde hiervan ligt het voor de hand ook de subsidieverordening te actualiseren. Uw rapport zien wij als een extra stimulans om hiermee aan de slag te gaan. Sterker nog, wij hebben hierin reeds de eerste stappen gezet. Wij focussen erop dat voor het einde van het jaar nieuw subsidiebeleid en een nieuwe subsidieverordening aan de raad te kunnen presenteren. Dit beleid zal dan moeten gaan gelden met ingang van het jaar 2026, waarbij het effect bij structurele subsidies eerst in 2027 zichtbaar wordt.

Uw aanbevelingen hierin betreffend zullen wij hierbij ook kijken naar een afwegingskader voor de keuze tussen inkoop en subsidie. Ook zal het onderscheid tussen incidentele en structurele subsidies tegen het licht worden gehouden. Met het opstellen van nieuw beleid zal aandacht worden geschonken aan het zo SMART mogelijk maken van doelen, zodat alle subsidierelaties hier hun activiteiten op kunnen richten. Bij de verstrekking van subsidies en de verantwoording hierover kan vervolgens worden nagegaan of de subsidieverstrekking bijdraagt aan de realisatie van de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Met het opzetten van modules bij de subsidieverstrekking van de SWOM is hiertoe al een aanzet gegeven.

Het integraal beleidsplan sociaal domein 2023, zoals deze door de raad op 3 juli 2023 is vastgesteld, biedt voldoende aanknopingspunten om de hierin geformuleerde beleidsdoelstellingen te koppelen aan het instrument subsidies teneinde het effect hiervan te meten. Met de opstelling van de economische visie kan hetzelfde worden bewerkstelligd.

Ook zal gekeken worden naar het faciliteren van de subsidiecoördinator en de betrokken beleidsadviseurs door middel van het aanreiken van richtlijnen voor het uitvoeren van de taak in het subsidieproces. Wij erkennen dat het subsidieproces jaarlijks een lange periode in beslag neemt, maar aanvragen dienen zorgvuldig te worden beoordeeld en het is uiteindelijk de gemeenteraad die de subsidieplafonds vaststelt.

Desalniettemin gaan we bekijken bij het herzien van de subsidieverordening of deze termijn kan worden bekort. Naar aanleiding van de opmerking in het rapport over onjuiste informatie op de website zorgen wij er voor dat deze op korte termijn, uiterlijk vóór 1 april a.s. wordt gecorrigeerd.

U constateert dat er na 5 jaar geen evaluatie is geweest van het subsidiebeleid. Alhoewel er wel eerder aanzetten zijn geweest voor evaluatie en actualisatie van het subsidiebeleid is deze constatering juist. Inmiddels zijn onder andere door het vaststellen van de SWOM-modules en de vastlegging van procedures in het zaakstelsel forse slagen gemaakt. Zodat met dit rapport en de aanpassingen in het beleid vorm gegeven wordt aan de periodieke evaluatieplicht, nu en in de toekomst.

Tot slot zijn wij van mening dat in het kader van de P&C-cyclus meer inhoud kan worden gegeven aan de paragraaf subsidies in de programmabegroting en -rekening.

Samenvattend en concluderend zien wij voldoende uitdagingen en kansen om het subsidiebeleid naar een hoger plan te brengen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT
de secretaris

de burgemeester

M.H. van der Veer

mr. P.J. van Hartskamp – de Jong